

Pe solutio 500. sententiam sub die 26. Maij 1584. salta à Cesare Bossi. Dominus de V. Baldinus, per manus Cavalcarium ex ordine D. Abbatis, ut carit parvita extrahat ex libro dominorum de Cavalcantibus, et alio ordine sub die 3. Septembr. eiusdem anni 1580. fecit Cesaris antiquo Bossi. à Ioan. Girone, ut solueretur Philippo Antenor, et Andrea de Alemanni, et demum ex ordine Ioannis Girone, ut solueretur terminus 1. Martij 1584. D. Abbati, qui tamen duo posteriores terminos non fuerunt soluti, quia interim obiit Cardinalis, et Archidiaconus capis pretendere extinctions fuisse pensionem, tamen hinc colligitur declaratio Ioannis Girone, qui erat conficius, ad quem spectaret pensio, neque alius fuisse post obitum Cardinalis datoris hunc ordinem, ex aduerso pro parte Archidiaconi deducit fuisse, ex pluribus constare, commodum pensionis spectasse ad Cardinalem, primo, quia Apost. illa carita intuitu Cardinalis, secundo, quia statim post reservationem aduenientis primo termino solutionis pensionis, ea fuit soluta Cardinali, ut apparet ex parvis Cesaris, et Philippi, Antenori, et Andrea Alemanni. Tertio, quia solutiones postea D. Abbati fuerunt postea per eandemmet, postea ad computum Cardinalis, quod redarguit ipsum recepisse eas, non tamen nomine proprio, quam Cardinalis. Neque oblat, adnotationem illam, qua reperitur in libro Dataris, quia liber ille est liber priuatus, et qui non facit fidem, ut videtur alias sensisse, Rota in Pampilonen. pensionis, coram bona memoria Bubalo, et dato etiam, quod ei esse fides adhibenda, cum non continerent nomen proprium Abbatis, sed tantum scriptum sit Nepoti Cardinalis, et propter incertitudinem non concludit, lib. duo sunt Titij, de testam. tutela. l. non hoc. C. vnd. legitimi cum similibus, praterea cum contemplatione Cardinalis fuit reservata pensio, utique requirebatur eius declaratio, qua cum non appareat, remanet ut voluerit pro se illam habere, quod obseruante supra considerate conuenire videtur ad Decium consil. 143. n. 4. Patif. consil. 17. n. 17. lib. 4. His tamen non obstantibus, domini priorem opinionem amplecti sumus pro domino Abbate, ea potissimum ratione, quia existimant libro Dataris esse fidem adhibendam, cum et liber et manus Petri Antony fuerint recognita, et cum sit scriptus per officialem, ad id deputatus, adnotata per Bartolum in leg. argentarius, et in leg. argentarius, et in l. quaedam de edendo, et in l. Titij textores de legatis. Quod etiam sensisse Rota in eadem Pampilonen. Coram R. P. D. meo Gisplo, anno 1585, et 1586. et in causa Carthaginei. 11. Maij 1592. Coram R. P. D. meo Penna, cum reservationes huiusmodi distant supposita alterius persona propter pragmatice, non potest aliunde haberi veritas, quam ex huiusmodi libris, et Quaternis, quo casu ratione publice utilitatis necesse est, ut eis fides adhibeatur, ut dicitur de testibus familiaribus admittendis ad probandum id quod domi gestum est, quodque per alios probari non potest Bartolus in l. finibus. l. licentia. C. de iure delibandi, et in leg. consensus. §. i. C. de diuortis, plura congerit Parif. de sindicatu. §. testis, et Lamber. de iure patron. artic. 12. quest. 11. num. 7. 2. part. libro 2. Alius semper in incerto esset ad quem spectaret pensio commodat, in graue prauidicium eorum, qui eas solvere tenentur. Ex adnotatione vero illa, in qua habentur illa verba, contemplatione Cardinalis, arguitur non fuisse reservatam ipsi Cardinali, non enim diceret contemplatione ipsius, si in ipsomet resideret pensio commodat, Bart. in l. si mandatum. C. de negotijs ge-

stis, et in l. si pupilli. §. item queritur. ff. eodem Baldus in l. i. cum aliquis in 2. notabili. C. de iure delibandi, neque obstat, quod non fuerit expressum nomen proprium nepotis, quia cum per testes probatum fuerit de illo tempore nullum alium existisse in verum naturas, nepotem Cardinalis, prater Abbatem, hoc demonstratio ei de necessitate applicari debet, neque locum habere potest, lex duo sunt Titij, cum hic excludatur plura alia, et aliorum existentia. Sed nec etiam in illa lege excluditur probatio, per quam res per se incerta ad certitudinem redigi potest, quod optime conuenit huic negotio, tunc enim nepotem ab amiculo educatum, et vti filium ab eo tractatum, semper fuisse est notissimum, et procurasse eidem Abbati, et reliqua amita beneficia per eum possessa, que malus in eius persona collocare, quia non pro se retinere, neque obstat, quod Cardinalis primum terminum receperit, quia cum ipse omnia bona nepotis administraret, hanc etiam pensionem exegit, et ideo eos quoque terminos quos Abbas exegit nomine proprio, curauit idem Abbas poni ad computum Cardinalis, cum nulla haberet computa vel rationes distinctas, et separatas à computis, vel communibus Cardinalis, quia omnia administrabat, et ita falluntur ea qua in contrarium super hac re considerata fuerunt. Neque etiam obstat, quod Cardinalis cuius contemplatione fuerat reservata pensio, non declarauerit ad quem spectaret, quia imo ex libri adnotatione apparet de contrario, cum ibi exprimat persona nepotis, quod sine ipsius declaratione, et voluntate fieri non poterat, et sane ex v. s. Patrifamilias arguere possumus, Cardinalem voluisse eadem ratione pensionem collocare in persona nepotis, quia etiam cetera beneficia maximi valoris collocauit, non obstat, quod soleat expediri mandatum in rem suam, ad fauorem illius, cui pensio inferunt, quia hoc sapissime omitti solet, neque hoc casu applicari potest cum non ostentatur fuisse tale mandatum expeditum ad fauorem Cardinalis. Vltimo non obstat descriptio Pampilonen. Coram bona memoria Bubalo, quia dato quod esset vera, tamen admittit probationem libri concurrentibus aduoculis, que hic adesse domini censuerunt.

In eadem 16. Ianuarij. 1595.

Domini præsentes in resolutis, pro reservatione pensionis ad fauorem R. P. D. Abbatis, nam quantum ad probationem, qua deducitur ex libro, voluerunt eam esse concludentem, cum in istis pensionibus, in quibus non potest haberi directa probatio, sufficientes presumptiones, et cometur 4. Bartolus in l. post contractum, de donatio. Baldus in l. ei qui in fine. C. de distractione pignorum, Alexander consil. 197. libro 7. numero 7. et sufficiens probatio dicitur illa, qua colligitur ex libro Dataris, qui probat qualitate gratis, Caput aduoc. decil. 77. lib. 1. N. un. que deducitur contra librum, alias fuerunt reiecti, vti siuola, et minus vera, cum fuerit recognita manus scribens, et in Dataris habeatur pro bono et fidele, et ultra decisiones alias allegatas fuit ita per Rotam resolutum in vna Conchen. pecuniaria. 15. Maij 1587. Coram D. Pampilio, non obstat ratio noniter per informantes considerata, quod in d. libro scriptum reperitur intuitu Cardinalis, quia illa verba potius ostendunt contrarium, cum non possit dici intuitum Cardinalis reservata, si ad ipsi met. eodem modo spectaret Bartolus in leg. si mandatum. Cod. de negotijs gestis cum allegatis, et frustratoria fuisse mentio nepotis, mentio vero Cardinalis erat necessaria, ut apparet fuisse ei datam recompensam pensionis, quam ipse Papa rogante remisit super Episcopatu Taurini, in qua habebat facultate transferendi, et ideo hac voluit collocare in caput nepotis Iunioris, cui etiam alia sua be-

nefi.

neficia renunciant. Ponderatio vero, que fit in eo quod datur alicui contemplatione alterius, acquiritur persona contemplata, vti in leg. si filiofamilias la Secunda, et ibi Bartolus de donationibus causa mortis, et Baldus in l. cum oportet, num. 3. Cod. de bonis que liberis, Menochius qui alios citat, de presumptionibus, libro 3. presumptio. 28. cum aliis, non obstat, quia hoc procedunt, quando agitur de persona in aliena potestate constituta vti filio, et agitur an sit computus a inter profectia, vel aduentitia, vti per Bartolus in leg. sed si plures. §. in arrogato. de vulgari, cum aliis, et ideo Baldus in dict. leg. cum oportet. num. 4. dicit hanc contemplationem cessare in filio emancipato, et idem tradit Alciarius de presumptionibus reg. 1. presumptione 18. et alius Rota in vna Hispanen. pensiois, coram D. Robustero, 11. Ianuarij 1574. dixit vtilitatem spectare ad illam cuius contemplatione aliquid fit, si expresse canetur, ut ad illum spectet vtilitas, prout in casu legis si legatum, quibus modis ususfructus adiuuatur, l. si quis ususfructus, de ususfructu legato, vbi enim legatarius erat pure grauatus alteri restituere, secus vbi de hoc vtilitate non est facta mentio, vel quando dispositio confertur in parcem, vel in dominium, vel maritum, vel alteri personam, per quam eius dispositio alteri acquiritur, secus in illis per quos de iure alteri non queritur, toto titulo Institutijs, Per quas personas nobis acquiritur, nec enim potest quis nuda voluntate facere ut leges in sua ordinatione non habeant locum, et ita tollitur exemplum allatum de Ambasciatore qui sibi donata ab eo Principe ad quem et missus acquireret dominio, vti tradit Bartolus in dict. leg. sed si plures. §. in arrogato, quia idem Bartolus contrarium tradit in l. si vero, §. item quicquid soluto matrimonio, et in l. qui procuratorio, §. procurator de procurator. Abbas in c. postulasti, de concessionis prebendis, Lupus in repetitione rubricae, de donationibus inter virum. §. 45. num. 6. Alciarius, d. presumptio. 18. vbi testatur de communi. Tollitur eodem pacto exemplum de eo quod datur à consanguineis sponsi sponsa, in qua qualitate, licet multi fecerit sine opinionem Bartoli, quod acquiritur marito, tamen multi contrarium censuerunt, quorum opinio est probabilior, ex rationibus supra deductis, et maxime cum alteri, per alterum non acquiritur, nisi in casibus particularibus, et licet Bispetus decil. vnica de donationi. inter virum, videatur hanc sententiam sumere in argumentum, et Iason. in l. vi liberis, num. 17. C. de collationibus dicit esse communem. Tamen contrarium tenuit Baldus in lege cum ante C. de donationibus. et consilio 42. num. 3. Alciarius d. presumptio. 18. qui plures allegat, et Decius in dict. leg. vti liberis, dicit hanc esse veriorum, et hanc secuta videtur Rota in d. decil. Hispanen. limitando dictam conclusionem contemplationis ad eas personas, per quas de iure alteri acquiritur, Quantum ad obseruantiam, domini amplexi sunt reservationes datas in priori reservatione, et vterius dixerunt, quod statim clari probatione, et desumpta ex libro, frustra agitur, de obseruantia quam personarum, et nepotis qualitas reddunt dubiam, et equiuocam.

et ita conclusum standum esse in resolutis.

Quis possit pensionem imponere, et an requiratur causa.

SVM M A R I A.

¶ Vt si agenda num. 273.
 ¶ Papa potest imponere pensionem, num. 274. nec in eo requiritur causa, aut consensus beneficiati, num. 275. Resolutio Rota, num. 276. quamuis aliqui contra num. 277.
 ¶ Papa regulariter non assignat pensionem sine causa, et sine consensu beneficiati, num. 278. resolutio Rota, num. 279.
 ¶ Pensio imposita etiam à Papa, ex falsa causa est nulla, num. 280.
 ¶ Legatus potest pensionem imponere, num. 281. Scilicet de latere, numer. 282. qui potest beneficia conferre, et omnia exercere in prouincia, qua potest Episcopus, num. 285. Et sic circa reservationem pensionis eandem auctoritatem habet, quoniam Episcopus ex causa, num. 284.
 ¶ In beneficijs reseruatis, vel alias ad eius provisionem non spectantem, non potest eam imponere, numer. 285.
 ¶ Legati missi, vel nati non possunt reseruare pensiones, nisi eis specialiter sit concessum, num. 286. vel nisi sint cum auctoritate Legati de Latere, num. 287.
 ¶ Antistites Hispania possunt reseruare pensionem n. 288. et 289. resolutur negatiue.
 ¶ Legati simplices missi absque potestate legati de Latere, cum facultate tamen conferendi beneficia, nihil dicendo de reservatione pensionum, an possint eas reseruare, num. 290. cum sequens. distinguitur, quod si potestas conferendi daretur Legato separatim non possit, secus si simul cum ipsa legatione daretur, quia tunc esset ordinaria.
 ¶ Episcopus potest pensiones imponere, num. 295. ex causa, num. 295. Quamuis Granatus teneat non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono passi, et concordia dicens communem, et allegans decretum Pauli 4. et quandam declarationem S. Congregat. Concilij, que non obstant numero 297. et que ad 304.
 ¶ Ista potestas Episcopi non est amissa, non ex usu, vel contrario usu, quecunque aliqui dicant, à numero 305. ad 310. et quando esset amissa non esset restituta per reg. cancellaria, de mensuris, numero 307. et 308.
 ¶ Episcopus non potest imponere pensionem super parrochialis, non excedente 100. ducatos n. 311.
 ¶ Ista facultas imponendi pensiones non est sublata Episcopi, per constitutionem Pij V. de consuetudinibus, contra Flam. Paris. num. 312. 313. et 314. Nec siniam commisit Episcopus conferens beneficium reservata pensione, quamuis sibi ipsi reseruare non possit, num. 315. et 316.
 ¶ Secularis Episcopi non potest constituere pensionem nisi sit specialiter commissum, num. 317.
 ¶ Causas assignanda pensionis, qui ponitur num. 318.
 ¶ In constitutione pensionis non requiritur solemnitas in alienatione rerum Ecclesie requisita, num. 319. nec si beneficio vacanti imponeretur pensio requiritur constitutio defensoris ad conferendum, licet alias requiratur consensus rectoris beneficii, et contraria sententia procederet in pensione profana, numer. 319. 320. et 321.

Pensio imposita sine causa per interuolentem Papa nulla est, num. 321. maxime si in fraudem Canonis constituta fuerit in aperi beneficiis, vel aliam, num. 323.

Prasumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa, n. 384. de qua debet constare, n. 325. nec iustitiae asserio Episcopi, num. 326.

Non creditur patri donauit filio, qui restatur merita processisse num. 327.

Pensio debet cause commensurari, ut non excedat, num. 328. alias non esset nulla in totum, sed reducenda, ut donatio remuneratoria excedens merita, num. 329.

An pensiones impositae per Episcopum transcant ad successores in beneficiis, num. 330. cum seque referuntur diuersa sententia, & resolutur pensionem ex causa concordia non transire, alias secus.

Inferiores Papa non possunt pensionem imponere interueniente parte inter partes: Nec coram eis potest fieri reuerentio, seu cessio reuerentia pensio, numero 340. & 341.

Rebussus contrarium male videtur velle nisi intelligatur de Legato habente speciale facultatem recipiendi resignationes cum pensione, num. 342.

Non solum a partibus, sed nec a compromissariis conuenio de pensione referenda initium habere debet, sed a superioris auctoritate, num. 343. ubi ponitur dec. Rota.

In permutatione beneficiorum non potest pensio imponi ab ordinario, ad coequandum fructibus ex parte partium contra aliquos n. 344. cum seque nec etiam potest referendi pecunia, n. 347.

Reprobatur sententia V. glouit, n. 348.

Explicitur decisio. Rota 519. part. 1. diuersor. numero 349.

Non potest aliquid dari ratione expensarum, ut a lite pensio recedatur, num. 350. etiam si sui auctoritate superioris superius pensio inter partes, num. 351. & solum potest procedere contraria sententia, ubi iudex ex officio id prouideret, num. 352. resolutio Rota, num. 353.

Probabile videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico agrotante consentiente, ut alius substituitur assignata sibi pensione pro alimentis hoc facere, num. 354. non tamen poterit resignare in manibus inferioris Papa, cum reservatione pensionis pro alimentis, num. 355.

De transactione, & compositione in spiritualibus remissione, num. 356.

An Episcopus possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, numero 357. cum seque resolutur, posse, dummodo non transeat ad successores, alias non nisi in magna Ecclesie utilitatem.

Lecei Papa possit impuere pensionem, sine consensu patroni, tamen si beneficium est iurisdictionis, latiorum, ex donatione & fundatione, pensio est nulla, non saltem mentione de es, num. 351.

Vlo quid sit pensio, operæ pretium erit videre, quis possit eam imponere, & an requiratur causa. 1. Secundum, in qua portione, seu quantitate sit referenda. Tertio, quomodo in causis pensionum sit procedendum.

174 **Ad primum**, certum est Papam eam posse imponere, cum in beneficiis plenissimum habeat potestatem. c. 2. de prebendis in sexto, c. Clem. 1. in fine, ut lite pendente cum aliis, Gigas de pensio. q. 6. n. 1. & Corraf. de benef. 1. part. c. 4. num. 9.

Vnde in eo non requiritur causa ad imponendam pensionem, Felin. in cap. ad auertendum. 2. de rescriptis. num. 2. & 4. Decius consil. 436. Gigas d. q. 6. à num. 6. & 9. 10. Sarnen. in compendio vtriusq. signature, vers. & est aduertendum. Rebussus de pacificis possessoriis, numer. 129. alias 110. Corraf. d. c. 4. num. 13. lo. Nicolaus Delphinus de iure patron. lib. 1. n. 67. & 70. Mandos. de signature gratis, titulo de pensionibus versic. Papa absque aliqua causa, Camillus Cautius in praed. de pensione Episcopalis, num. 10. qui habetur 13. 10. mo part. 2. tractat. nouorum, Granucius ad Simon. de reservatione. q. 62. num. 4. P. Grego. de benef. cap. 29. numer. 2. Marches. de commissionibus, 2. part. cap. 4. de commissione appellationis, numer. 42. & Flam. Paris. de resigna. benef. lib. 6. quaestio. 2. numer. 131. et 155. qui docent Papam posse pensionem imponere, sine causa, & etiam sine consensu beneficiati, & Capua. quon. decif. 316. part. 2. & Rota in vna Camerinen. pensionis, 7. Junij 1591. Coram D. Gispio ubi re- 276 soluit, quod Reg. de non tollendo iure quasitio, non est necessaria derogatio in declaratoriis, Gabriel de Reg. iuris conclus. 3. num. 65. nec rursus est necessaria, in impositione pensionis, & c. quia Papa pro libito voluntatis potest pensiones super beneficiis imponere, & transferre Paris. consil. 60. numer. 69. lib. 4. & in Oxoniens. pensionis, 20. Maij 1598. Coram D. Lita supra adducta num. 248.

Et idem tradit Gambanus post Felinum, & de of- 277 ficio legati, libro 10. numero 376. Quamuis postea num. 386. aperte teneat, quod in foro conscientiae pensio à Papa constituta sine causa pro aliquo, non proficit obtinenti, quod etiam tenent Abbas de conciliis, 2. part. c. 21. Victoria in relectione de simonia, n. 40 & 51. Corduba libro 1. quaest. 9. 21. pan. 2. Aragon. secunda secunda, quaest. 63. art. 2. versic. de annuis antem pensionibus, Eman. Rodriguez. in summa, 2. tom. cap. 21. Vega in summa, 2. part. cap. 65. casu 6. P. Ledesma. part. summe tract. 7. x. 1. & tract. 12. conel. 21. & Theolog. Hispani communiter.

Regulariter tamen Papa non assignat pensionem sine causa, & sine consensu beneficiati. Casado, 278 decif. 4. numer. 6. de perfo. Gigas q. 1. numer. 4. & 9. 6. numer. 7. & Marches. d. numer. 42. & est reg. Camerellaria 44. de consensu in resignationibus & pensionibus.

Vnde in vna Reatina pensionis, & de anno 1588. 279 Coram illustrissimo Pamphilio Rota resolutis, quod pensio est nulla, si causa narrata non est vera, licet omnia Papa possit reservare pensionem sine causa. Tamen in dubio censetur motus iusta causa, et quando causa expressa est, indubitanter illam debere iustificari, alias est nulla.

Et quod pensio imposita etiam à Papa ex falsa causa est nulla, tradunt Gigas, quaestio. 5. & numer. 5. 280 Capua. quon. decif. 298. numer. 1. part. 2. & Rota decif. 274. in suis Miscell. in manuscriptis, & Flam. Paris. lib. 6. q. 2. num. 77. & alij.

Legatus etiam potest pensionem imponere Rebussus de pacificis possessoriis, num. 120. alias 103. Corraf. d. cap. 4. num. 9. & Gambanus lib. 6. num. 77. intelligit tamen de Legato de latere, Gigas quaest. 6. numer. 28. Cuchus in institutio. Canonico parus, lib. 2. tit. 8. s. ante omnia, & ibi additio. Zechus de benef. & pensionibus, c. 11. num. 5. qui potest beneficia conferre, cap. 1. de officio legati lib. 8. & decimus infra 5. part. cap. 3. & omnia exercere in provincia, quae potest Episcopus in sua diocesi. Speculator. titulo de legato 5. nunc ostendendum, numer. 54. Cuchus in institutionibus maioribus,

224 **ibi**, lib. 2. tit. 5. numer. 83. & sic circa reservationem pensionis eandem auctoritatem habet, quam Episcopus, intellige etiam ex causa, ut de Episcopo dicebatur infra.

225 In beneficiis vero reservatis, vel quae alias ad eius provisionem non spectant, non potest pensionem imponere, sicut non potest ea conferre, Gigas nu. 19. additio Cuchus, & Zechus supra.

226 Legati autem missi, & vel nati, ex quo virtute suae Legationis beneficia conferre non possunt, d. cap. 1. & decimus d. cap. 3. 5. part. 1. sic nec pensiones referuare, nisi hoc eis specialiter sit concessum, Gigas supra num. 20. & 23. & Cuchus d. s. ante omnia, & vel nisi sit missi à Papa cum auctoritate, seu potestate Legati de latere, ut ait Gigas, d. q. 6. n. 19. licet cogitandum relinquat.

228 Vnde videbatur, & quod Nuntij Apostolici in Hispania residentes qui cum potestate Legati de latere mittuntur à Papa, possent in beneficiis 24. ducatorum, quae ad eorum provisionem spectant, referuare pensionem ex causa, nisi tenuitas valoris obstitueret.

229 Sed nihilominus contrarium existimo, & nam Nuntij Hispaniarum non conferunt ista beneficia auctoritate ordinaria, sed potius delegata, cum detur eis, cum aliquibus restrictionibus nempe personis idoneis prouidendi, & quod prius eis confiter fide dignorum testimonio non excedere vigintiquatuor, ut in clausula facultatis infra ponenda 5. part. cap. 3. nu. 84. ad e. licet in corrigendis de officio ordinarij, & quae ibi notantur, maxime cum detur facultas conferendi beneficia, etiam referuata ratione mensis ad Rotam decif. 148. n. 2. lib. 2. par. 3. auersorum, & Gonzalez glo. 24. n. 45. dicentes, quod Legati, vel Nuntij conferentes, beneficia referuata referunt, ut dicitur, non ordinarij, & sic, cum auctoritate extraordinaria ista beneficia conferant, non videntur posse pensiones imponere, quantumuis alias mittantur cum potestate Legati de latere.

230 Sed an Legati simplices missi absque potestate Legati de latere, cum facultate tam conferendi beneficia in sua provincia, iuxta d. c. 1. nihil dicendo de reservatione pensionum possint eas referuare, Zechus d. c. 1. cap. 1. de officio, numero 5. tenet sic, at Gigas d. quaest. 6. n. 21. tenet contrarium, quia licet tunc beneficia conferre possint, tamen non conferunt vi legationis, & ex iurisdictione ordinaria, sed ex facultate extraordinaria sibi specialiter attributa, quae restringi debet.

231 Sed quomodo haec sententia recte videatur procedere, quando facultas conferendi daretur Legato separatim, & non simul cum ipsa legatione, quia tunc talis facultas esset extraordinaria, & delegata, tamen non videtur vera, quando simul cum ipsa legatione daretur talis facultas conferendi simpli creature: nam tunc ordinaria diceretur & iurisdictione in omnibus ex notatis in simili de Vicario Episcopi infra 5. part. cap. 8. numer. 41. & in terminis delegato Gamb. de officio legati, lib. 9. num. 35. & 37. ubi docet, quod licet Legatus non sit ordinarius, sed delegatus in his, quae competunt ex speciali facultate, seu commissione, quando seorsum committuntur, tamen, cum in litteris suae legationis simul exprimiuntur omnes facultates, & sub vna concessione emanantes simul flant, & cadunt, c. translatio, de constitutioni. & sic in omnibus censetur ordinarius. Haec Gamb. & sic consequenter potest referuare pensionem, cum potest 234 beneficia conferre, ex vi legationis, & iurisdictione

ne ordinaria, & alias possit in sua provincia omnia, quae Episcopus in sua diocesi, ut notatur in d. c. 1. & de officio legati in sexto, & factus quae tradit Gamb. lib. 1. rubrica quae differentia sit, inter legatos de latere, & alios legatos, & Thomas Sanchez de matrim. lib. 3. dist. 23. ad finem.

Rufus Episcopus, seu Archiepiscopus in sua diocesi potest pensiones super beneficiis imponere. Felinus in d. ad auertendum, n. 2. Caccia lupus de pensionibus quaest. 5. & 13. Paulus Romanus eodem tractatu. 4. numer. 1. Gigas q. 6. n. 2. Sarnen. in compendio vtriusq. signature versic. & est aduertendum, & in reg. de annali 9. 2. Rebussus de pacificis possessoriis, nu. 120. alias 103. & in repetitione capit. extra par. lib. 1. n. 7. Mandos. Reg. 37. cancel. q. 14. num. 11. Guerrero, cap. 61. versic. & Episcopus, Cuchus in d. institutio. parus, lib. 2. r. 8. s. ante omnia, Redoanus de simonia, 2. part. c. 14. num. 27. & cap. 21. a. n. 26. Camillus Cautius d. tract. de pensione Episcopali, N. auersus consil. 4. de simonia, Zechus d. cap. 1. num. 5. & Vega in summa 2. par. c. 65. ca. 7. & post haec Gonzalez. glof. 5. s. 5. & n. 27.

Qui omnes id intelligunt & ex causa iusta & honesta, & utilitate Ecclesiae concernente, & Nauar. ibi ait, quod cum imponere pensionem beneficio fit contra ius regulare, cap. extirpandae de prebendis cap. unico, ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, Episcopus non potest id sine iusta causa facere, ne videretur velle pensionem imponere, nisi id exprimat, & Rota in Milleana Canonica, tunc de qua infra num. 314. & in Callagurritana pensionis infra adducta, 343.

Quamuis Granucius ad Simon. de reservationibus 279 q. 62. n. 6. & 7. dicens communem, teneat ordinarium non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordia, & in hac communi fuisse fundatum Decretum Pauli III. de quo per Mandos. de signature, de pensio. versic. hodie tamen ex decreto, ubi ait, quod hodie ex Decreto Pauli III. non potest pensio super beneficio, de quo alicui pro obitu vacante prouidetur, imponi sine ipsius Pape expressa licentia, & in titulo de confirmatio. versic. pensionis ab ordinario ait quod pensio ab ordinario imponitur confirmatio non datur, sed Papa denuo concedit, ut Alexander 6. in signature ferendum esse statuit, & ratio, inquit, est, quia ordinarius non potest beneficium diuidere, & pensionem, seu partem fructuum vni assignare, prout Papa, & c. & omnem resecari difficultatem, ait Granucius ex decreto S. Congregationis concil. & sub num. sibi 476. ibi, nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiae pensionem imponere, quod decretum simpliciter loquens opinatur ipse non extendi ad pensionem pro bono pacis, & concordia ab ordinario impostam ad tradita per Rolandum, consil. 72. num. 56. & 57. lib. 1. & hoc decretum f. S. Congregationis, à Granucio allegatum mihi est n. 295. & sic ait Vicario Episcopi Agrigen. Si resignatio Ecclesiae Parochialis vere fuit Roma expedita, antequam ordinarius resignasset, sit ac beneficio d. Parochialis priuaret, eadem resignatio debet summi seruari effectum, nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiae pensionem imponere, & alias habetur inter declarationes super capit. decimo quarto, sess. 25. de reform. ubi tamen dicitur, nec 285

44 Inquam Ecclesia pensionem imponere.
300 Sed in primis falsum est, et communem esse contra d. doctrinam, imo ea est communis, ut apparet ex citatis auctoritatibus...

restitutionis octo mensium, de qua in principio reg. iuxta subiectam materiam, ut per Gonzal. glof. 53. num. 24. & 25. Et ideo si ex non usu amilla ellit Episcoporum potestas imponendi pensiones illud verbu...

309 Non tamen requiritur in constitutione pensionis solemnitas in alienatione rerum Ecclesie requisita, quamvis id velit Rebus. in d. repetitione, §. qui vero, d. 6. notab. circa materiam pensionis, verbi circa tertium, quae solemnitas, & verificatum est septimum...

310 Imo quamvis inferior a Papa non possit pensionem imponere sine consensu Rectoris beneficii, Caccia lupus quasi §. 9. Giga §. 10. num. 1. & 2. tamen si beneficio vacanti imponeret pensio, existimo non requiri constitui eadem defensionem ad consentiendum...

311 Maxime si in fraudem Canonis constitueretur ei, qui non est capax beneficii, vel alias, c. ex p. pande. §. final. de prebendis, cap. audimur, de collatione detegenda, ut cum Panormitano tradunt Felin. in d. capit. ad audientiam, 2. numero 21. conclus. Caccia lupus, qu. 4. Giga §. 5. in principio, Rebuffus, de pacifico possessore, numero 131. alias 113. Corraf. dicit, numero 13. lo. Nicol. sup. nu. 72.

in repetitione, d. c. extirpanda, §. qui vero de preb. 6. notab. circa materiam pensionis, Couar. d. c. 4. num. 12. Gambarus d. l. 6. a. n. 100. Io. Nicolaus Delphinus d. l. 1. de iure patronatus, n. 66, n. 69. Mandos. d. nr. de pensionibus, vers. causa imponendi per simonem, Burfatus consil. 126. nu. 90. d. 2. Aragon. 2. secunda q. 63. ar. 2. vers. sic quis autem querat, Emanuel Rodriguez, d. secundo 10. c. 2. v. 2. p. 4. cap. 65. casu 6. Pet. Ledesma d. 2. part. tract. 7. a. c. 14. conclusivorem, & tractatu duodecimo conclus. 11.

244. & Thomas Sanchez, de matrimonii, lib. 6. dispensatione 6. n. 3. Debet quoque pectio causae commensurari, & respondere ut non excedat ad capitulum reatum secundum de testamenti, ibi, iuxta sententiam veritatem conferantur, Oldradus, Felin. & Giga supra, & Rebuffus, num. 115. alias 109. & Corraf. d. num. 14. & facit quod in simili posit alius, quos refert, tradit Thomas Sanchez sup. n. 6. Alias pensio non esset nulla in totum, sed tunc cenda ad debitam quantitatem, ut de donatione remuneratoria excedente merita dicitur, Tiraq. sup. nu. 79. & 80. Palacios Rubios in rubrica de donatio inter vivos, §. 32. n. 9. & §. 50. a. n. 2. 6. & in l. 17. Tauri, a. nu. 52. Castillo in proximo legum Tauri, verbo, Gratia de Dias, vers. 1. ut valeat Gratian. reg. 150. n. 28. Angulo in l. 12. de las mior. as. glof. 1. n. 19. Io. Garcia de donatione remuneratoria, n. 91. & Thomas Sanchez d. n. 6. cum alii, circa quod, vide decisa infra. Sed restat dubium, an pensiones impostae per Episcopum transae ad successores in beneficio, durante vita pensionarij, an vero durent tantum ad vitam beneficiati illi consentientis. In quo videtur esse diuersa sententia, & prima ordinarios non posse pensiones imponere, quae transae ad successores in beneficio, & sic durare tantum ad vitam consentientis, ita Siapileus de literis iustitia, titulo ex ceptio sola plus operatur, c. c. num. 14. pag. mibi 285. Nauar. consil. §. 9. de iure patronatus, & corraf. 43. num. de simonia, & Flam. Paris. de confidenti, q. 28. n. 120. P. a. qua facti textus in c. nisi essent de prebendis, vbi Doctores. Secunda sententia est, et pensiones impostae per inferiores a Papano transae ad successores, nisi vbi ordinarius eas imponeret causa concordiae, ut a lite recedatur, nam tunc transae ad successores in beneficio, ita Sarmen. in reg. de annali, q. 2. vbi sic intelligit quod ait in compendio vniuersi signaturae, vers. & est aduertendus Giga, q. 85. n. 1. & 11. Mandos. in Reg. 33. q. 14. n. 1. Reduanus de simonia, 2. parte ca. 4. n. 14. & c. 21. num. 36. Archiepiscopus de commissio. 2. par. ca. 40. de commissione appellacionis num. 41. & 44. Quantanaduenas, lib. 2. Ecclesiasticum, n. 44. videtur sentire Hiero. Paulus in practica cancellariae, versiculo super beneficio potest transigi. Tertia sententia est, posse Episcopos absolute, & ex causa rationabili imponere pensiones ad vitam pensionarij, & quae transae ad successores, licet non cum facultate transferendis, ita Caccia lupus de pensionibus, quasi 4. & 5. Giga quasi 6. numer. 4. Cuchius in d. l. simonia, libro secundo, titulo 8. ane omnia, & Camillus Cautius dicit, tract. de pensione Episcopali, numer. 10. & Gambarus d. lib. a. num. 385. ait istam sententiam veram esse in puncto iuris, in iudicando tamen, primam sequendam, quam dicit communem ibi, & n. 685. At ego sum in diuersa sententia, & nempe quod Episcopus ex causa concordiae, & ut a lite recedatur, non possit imponere pensionem, quae transae ad successores in beneficio, sed solum duret ad vitam onerati, arguuntur textus, qui videntur expressos in sua ratione, ut d. nisi essent, si nemin casu illius textus Papa non vult tolerare ut pensio impostae ex causa pacis, & concordiae transae ad successores, nec causa prouentus aliqua videatur facta sectio, clarum videtur inferiores a Papa, quamvis non sint iudices delegati, ut ibi, sed ordinarij, ut Episcopus vel Legatus non possit ex causa concordiae imponere pensio-

nem, que transeat ad successores. 511 Ex quo cessat casus t Gambati supra n. 402. qui ait p. censionem, de qua ibi non potuisse obligare successorem non simpliciter, ea ratione, quia quasi videretur facta sectio beneficii, sed quia, qui sic ordinarentur erant delegati, non habentes in premissis iurisdictionem ad obligandum successores.

512 Et id videtur sentisse Granatus t ad Simonetam, d. quest. 62. n. 7. & Rota in vna Calagurrutana beneficii de Ontdegate. 28. Marti 1593. Coram Illustrissimo Lanceloto, & in alia Calagurrutana beneficii de Arriola. 18. Iunii 1593. Coram D. Gypfio in quibus fuit dictum, quod concordari fieri debent dummodo non sequatur sectio beneficii, iuxta d. c. nisi essent, & quod lis potuisset dirimi per reservationem pensionis sub beneficio Apostolico, ut in decis. infra adductis vltim. p. c. 4. n. 5 & 6.

513 Et est ratio: nam cum tunc agatur de iure personalium, non potest obligari beneficium, seu successor, cum de eius utilitate non agatur, ut inquit Innoc. in d. c. p. nisi essent ad fin.

514 Nec obstat textus in c. de cetero, t c. veniens de transactio, que Gambarus supra num. 402. allegat pro sua sententia, quam non loquitur de pensione.

515 Aliis vero ex causis iustis, & rationabilibus que evidentem Ecclesie utilitatem importent, poterit Episcopus pensionem imponere, que transeat ad successores pro vita pensionarii, Fel. in d. c. ad audientiam, 2. n. 2. Gigas. d. 9. 6. & Cuchus vbi supra.

516 Advertendum est autem, quod inferiores t Papa non possunt imponere pensiones, vbi interuenit aliqua conuentio inter partes, de e. a. d. ca. nisi essent, vbi non quidem ex pactione partium, Rebus, de pacificis possess. n. 122. alias 105. & in d. repetitione, §. qui vero 6. nota b. circa materiam pensionum, Cuchus d. u. 8. §. illa quog. & ibi additio, Redoanus de simonia, 2. par. c. 14. in fine, & c. 22. & Camillus Cautus d. r. ad l. n. 5. Et sic coram eis non potest fieri resignatio, seu cessio reuerenti pensionis, sicut nec in fauorem, se eundem allegatos, t Corraf. 1. p. c. 8. n. 13. Boerium decis. 2. n. 45. qui dicit, quod ad solum Papam spectat admittere resignationem, cum pensione, & Gambarus supra n. 163. & 618. P. Greg. de benef. 1. 29. num. 1. Flam. Pars. de resignatione beneficiorum, l. 7. q. 13. n. 17. §. 3. & 9. 7. ex n. 11. Vgol de simonia, tab. 1. de simonia, c. 23. §. 3. n. 2. & 2. Cosme Phil. de officio sacerdotum, 2. p. l. 6. §. 3. & Vespi in sum. l. p. c. 36. casu 38. & 2. par. cap. 65. su 2. & Zechum d. c. 11. n. 5. quequid sentiat Gigas t conf. 153. vbi respo. 44. de penio. & quibus contrarium videatur velle Rebuffus in praxi, articulo de resignatione conditionali, n. 12. & 13. nisi intelligatur de legato habente specialem facultatem recipiendi de resignationibus, cum pensionibus, de qua Flam. Pars. d. que. 13. nu. 14. & habetur in facultatibus Cardinalis Alibrandini ad Regnum Poloniz Legati, potestis Sanctissimi Clementis 8. in constitutione 35. & Sixti 5.

517 Quomodo non solum t ab ipsis partibus, sed nec a compromissariis, conuentio de pensione referenda, initium habere debet, sed a superioris autoritate, ut fuit resolutum in vna Calagurrutana pensionis, 29. Maii 1593. Coram D. Penna, vt in decis. sequenti, pro qua facit c. 2. de arbitris.

518 Oriu lue anno 1581. inter Io. Baptistam de Basane, & Io. de Ayo, & Thomam Calletam super dimidia portione vacante, in Ecclesia parochiali oppidi de Vitoria, ad eam dirimendam, in quibusdam arbitros compromissariis, qui paulo post de licentia ordinarij, & sub beneficio sedis Apostolice pronunciauerunt, quod si Ioan. de Ayo a Prauifore Calagurrutano de illa portio adiudicaretur, ille loco an. n. pensionis ad iuribus Janicas Io. Baptistae quolibet anno persolvere teneretur, ceterum quia licet prauius Io. de Ayo portione adiudicasset, ille pensionem praedictam solvere recusauit, dubitans an fuisset valide reseruata ita vt Ioan. teneretur ad illius solutionem vel consistere procuratorem ad consentiendum illius reseruati, vel his t causis reseruatum fore in pristinum statum. Et solo Io. Baptistae qui sibi pensionem debere pretendebat informante, Rota censuit pensionem non fuisse valide reseruatum, quia non sibi constituta ab Episcopo, nec de eius consensu ex causa rationabili, sicut requiritur in casibus, de quibus posuit Episcopi pensionem valide reseruare, vt fuit decisum in illa Milaniana Canonica, 6. Marti proxime a terenti, coram D. Mellino, ad Felin. in ead. audientiam 2. n. 2. & sequenti de respic. & Gigas. de pensionibus q. 6. num. 2. quom vt antea dicitur compositio valeat, & partes a vtro sinoma excusentur, conuentio de pensione reseruanda a superioris autoritate, nec ab ipsis partibus, vel a compromissariis interuenire habere debet, Anania in eandem ius. n. 3. de collisione detegenda. Rofius cum arbitri, sub conditione Apostolice beneplaciti pensionem reseruauerunt, nec fuit valde, nec Ioan. Ayo ad illius solutionem tenebatur ante adimpletam conditionem, na conditio non purificata nihil ponit in esse, l. eius qui in Prouincia fi. si certum petat. ex l. Thais. §. fithicus, ff. de fideicommiss. libertate, Ruinus consil. 181. num. 2. l. 1. & ex hoc dicebat aliqui ex dominis cessare difficultatem, & aut non fore necessarium disputare, an ordinarij ex bono pacis vniuerso conferendo beneficium, possint pensionem alteri reseruare, quantum ad secundum negatur etiam responsum fuit videlicet, non teneri Ioanem Ayo consuetudine procuratorem ad consentiendum reseruati pensionum, iura vt ad huc integra ponit perititer, Creten. decis. 261. quo ad tertium Rota affirmatiue respondit, Ioanem de Basane ad pristinum statum redire, & de iuribus suis experiri posse, cum non aliter concordia usus fuerit consensisse, nisi sibi fuisse pensio valide reseruata, quia desiciente desinit eius consensus, & cessio leui non videtur aliter facta.

519 Ex quibus t conuenitur primo dictum Nauarri consil. 43. de simonia, n. 4. quod in permutatione beneficiorum potuit penio imponi ab ordinario, ad coequandus fructus vtriusque beneficii permutati in casu illius consilij, quod interuenit pactio de ea inter partes, quod etiam tenet Io. Nicol. Delphinus de iure patronatus l. 2. q. 13. n. 161. & videtur tenere Caietanus, 2. secunda, q. 100. ar. 4. & Valenciu 3. tom. secunda de secunda, disputatione sexta, q. 36. t puncti, cuius contrarium tenet Vgolinus supra c. 27. §. 1. n. 3. Philharicus d. 6. 3. & Corradus in resp. c. i. sum conscientie, q. 42. in additione pag. 88. & Zechus d. c. 11. n. 5. quini, & c. 10. n. 2. ver. 11 & Ludo. Carbo. de resp. q. 60. d. 17. qui ait, quod in permutatione, quando beneficia essent imparia liceret per pensionis solutionem consistere & qualiter, verum, cum permutatio fit autoritate ordinarij, non potest constitui pensio, aut reseruatio fructuum, sine autoritate Papae, vt habet stylus curiae, &c.

520 Nec pro Nauarro facit textus in quo fundatur in cap. ad quod. de rerum permutat. quem recte explicat, Couarr. libro primo variarum cap. quinto, num. 9. post

9 post Adrianum quodlibet. 9. ad quantum, & Corradus §.

521 Nec fuent Nauarro, Anchar. consil. 279. t & Felin. in cap. qua versio. n. 1. de praesumptio. Ex quibus male etiam ait ipse Nauarro in Manuali, ca. 3. n. 100. versio. 3. quod in permutatione beneficiorum inaequalium potest autoritate superioris reseruari pecunia ad illa aequanda, quod tenet Io. Nicol. Caietanus, & Valencia vbi proxime, sed contrarium tenet Corradus ibi. Quia expresse loquitur cessante pacto, & quando ex officio Episcopi imponitur pensio. Gigas quest. 6. num. 2. & Gonzalez. glof. 14. numer. tres sinosolano.

522 Secundo, conuenitur, quod ait Vgolinus supra t cap. 29. §. 3. num. 2. posse iudicem pro bono pacis pensionem imponere, & conuenienter probare, & ia si partes inter se conuenient. modo is apud quem remanet beneficium, ius habet in eo.

523 Et quod Rota, fecit 519. par. 2. dices foram ait posse ordinarij ex causa licitis, & cessionis, pensionem imponere, accipiendum est iuxta doctrinam Abbatis in e. cum pridem de pacis, n. 8. cum alijs per Gigas. tem. 9. 6. quam allegat, quando id facere ex officio vt compromissarij, & etiam conceptione partium, vt in d. c. nisi essent, & ita etiam accipiendum eru Gonzalez. gl. 5. §. 5. n. 27.

524 Vnde etiam inferitur t doctrina Collegiarum, quam refert & sequitur Hieron. Paulus in practica cancell. vers. super beneficio potest transferi, & Sarneo in reg. de annali, q. 2. Pecibus in reg. beneficium in 6. n. 28. ad primum, & Redoan. de simonia 2. p. c. 2. n. 14. & c. 3. n. 23. scilicet beneficialibus. licite aliquid dare ratione expensarum, vt a lite recedatur, & pro concordia, nec esse simoniacum non esse veram, & s. p. de pacis. gl. in c. super hoc de renuntiatione verb. peruenit. Abb. in d. c. nisi essent, num. 5. Cosmas in pragmatice sanctione, in. de annatis §. 1. verbo literarum, Mohedan. decis. vlti. de simonia abas 332. Philhar. 2. p. lib. 6. cap. 13. circa finem, Saon. Corona. 3. par. vlti. de simonia, numer. 34. Corrad. supra quest. 43. P. Ledefmo 2. p. sum. tract. 12. circa 28. compl. pag. 135. etiam facit autoritate superioris, t si procedit pacto, seu conuentione inter partes, ex dictis, & Rebuffus in praxi, titulo de permutat. numer. 47. & tenet Pet. Grego. de beneficiis, cap. 4. numer. 2. & Z. rola in praxi Episcopali, 1. p. verbo simonia, dub. 12. §. 3. facti dicit. cum pridem & solum posset procedere, vbi

525 bi iudex t in quem fore partes libere compromittunt, aut cuius ordinationi, & compositioni partes prestant assensum, ex officio id prouideret. Abb. in d. cap. non primum, num. 8. & in cap. 2. de transactio, n. 5. & 6. & in dicit. cap. nisi essent, num. 8. & 9. Cosmas & Philhar. supra n. & Vgolinus dicit cap. 29. §. 3. numero 2. Quamuis postea ibi dicat idem, si partes inter se conuenient, & deinceps iudex conuentionem probaret, vt tenet Nauarro consil. 46. de simonia, modo is, apud quem remanet beneficium, ius habet in eos.

526 Vt supra numero 348. licet decisio in causa t Calagurrutana integra portio, 8. Octobris 1574. Coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum, simoniam per am effecti, cum non obstante reservatione beneplaciti Papa deueniam esset ad executionem conuentionis, Moheda. decis. 167. Co. 238. Rota 67. lib. 3. p. 3. diuerso. nec etiam posse, vt ad hoc reserui boni pacis, cum agitur de iure acquirendo, no autem de acquiredo.

527 Probabile tamen t videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico aegrotante consentiente, vt alius substituat eum in totum etiam assignata sibi pensione pro alimentis, quod ad vixerit, hoc facere si aegrotans

528 tudo est perpetua, vt videtur tenere Abbas in cap. qua. n. de clerico aegrotante, quem sequitur Gambar. d. lib. 2. c. 1. de iure iuris, & aegrotantem, sed ex dispositione iuris, & superioris, & facti quod decimus infra 11. p. c. 3. n. 160.

529 Non tamen videtur posse talem resignare t in manibus inferioris Papa, cum reservatione pensionis pro alimentis, ex supra dictis: quamuis Ferretus consil. 373. ex n. 7. posse dicat.

530 Et de transactione, & compositione in spiritualibus, t vide Molinam, 2. tom. de contr. lib. 2. disp. 116. 556. ver. hoc loco, ex cuius doctrina ibi videtur posse sustineri consil. Nauarri 46. de simonia.

531 Sed an Episcopus possit imponere pensionem t super beneficio iuris patronatus, sine consensu patroni? Gigas questio 23. tenet quod sic, quem sequitur Gambarus, dicit lib. 6. in numero 94. & Camillus Cautus in dicit. tracta. de pensione Episcopali, & eiusdem sententia videtur esse. Flam. Pars. de resignatione, lib. 9. q. 4. nu. 14.

532 In contrariam tamen sententiam, saltim contradicente t Patrono, inclinat Iulius Benigenius in responsio postea ante dicitur tractatum Camilli Cautus, in quam dicit inclinare scire omnes aduocatos Romanos, & auctores Rota, arguendo decisionis Mohedani 268. que in impressis est sexta de iure patronatus, & fuit Rebuffus in praxi, tertia par. signatura, numer. 28 & 48. vbi hoc ponit, tanquam proprium Papae, & Zechus d. c. 11. n. 7. ver. dicitur, tamen ait quod quando Episcopus pensionem imponit requiritur consensus patroni & factus tradita per Rochum de iure patro. verb. honorificum q. 3.

533 Mihi videtur cum t Sarneo, in d. compendio vtriusque signaturae, vers. & eodem modo, quando Episcopus, quod possit eam imponere, dummodo non transeat ad successores in beneficio, alias non, sine consensu patroni, quia in hoc efficit considerabile prauidium patroni, propter presentationem, que foret de beneficio grauito, & non libero, & ad hoc conducunt tradita per Rochum d. qua. 3. & nota per Io. And. & Abbatem n. 5. in cap. postulat. ubi de iure patro. Lamber. de iure patro. lib. 3. q. 4. §. 5. 7. ita tenet Couarr. practiarum, c. 36. n. 10.

534 Quae resolutio videtur posse limitari, nisi pensio transitoria t ad successores imponeretur per Episcopum in magnam Ecclesiam vtilitatem, nam tunc videtur etiam, sine consensu patroni, & eo inuito si vocatus nolit consentire, argumento eius, quod de permutatione beneficii iuris patronatus facta sine consensu patroni, tradimus infra 11. par. cap. 3. nu. 59. & 25.

535 Et licet t Papa possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, Marches d. 2. par. cap. 4. de commissione appellacionis, numero 57. nam vt fuit resolutum in vna Columbrien. pensiones, 11. Februarij 1598. Coram Illustrissimo Seraphino, Patroni consensus non requiritur in imponenda pensione, tamen si beneficium est iuris patronatus laicorum, ex dotatione, & fundatione debet mentio fieri in reseruacione de tali iure patronatus, alias pensio est surrepticia & nulla. Gigas questio. 24. & Couarr. dicit. numero. 10. Burfatus consil. 178. numero. 38. lib. 2. Capua quer. decis. 332. par. 2. Roia decis. 2044. lib. 3. p. 3. diuersorum.

In qua portione cu quantitate pensio sit referuanda.

SUMMARI.

Pensio constituenda est in quantitate, & non in quota, n. 362. & ita obseruat Papa, si habet stylus curie, n. 363. & ita inferiores Papa non possunt causa referuare in quota, num. 364. quia nisi iure communi inspecto probabile esse possit, n. 365.

Moderatam pensionem esse oportet, n. 366, alias ad debitam quantitatem est reducenda, n. 367. quod procedit in successoribus, secus in eo qui pensioni consentit, numer. 368.

In tali pensione per Papam imposita non potest fieri reducio per inferiorem, n. 369.

In quanta quantitate sit referuanda remissio, n. 370.

Non potest dari circa eam certa regula, n. 371.

In parrochialibus non excedit 100. ducatos non impositur pensio, n. 372.

Isti 100. ducati intelliguntur, iuxta ualorem ducatorum, in qualibet regione, licet clausula dummodo remaneat 100. ducati pro rediore soleat intelligi de ducatis de camera, n. 373.

Si pensio excedit 100. ducatos, pensio solet referuari pro quantitate excedenti, n. 374.

In pensione super parrochialis solet apponi clausula dummodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro rediore, numer. 375. quia aliquando non apponitur numero 378.

Verbum libere importat, absque grauamine, & diminutione, n. 376.

Reprobatur consilium Nauarrum, n. 377.

Pensio non censetur imposita super incertis, & distributionibus, nisi expresse dicatur, n. 379. nisi diceretur super redditibus, presentibus iuribus obuentioibus, & emolumentis vniuersis, n. 380. & ita in materia pensionis Dataria & cællaria intelligi, licet Rota contra tenuerit, & licet alias dicta uerba comprehendunt eandem distributiones, n. 381. ad 387.

Intelligitur nisi aliunde constet per illa uerba imponi super distributionibus, n. 388. aut nisi esset stylus in contrarium, n. 389.

Declarationes S. Cong. pro dicta doctrina, n. 390.

Pensio referuata super distributionibus potest transferri vigore privilegiorum, & auctorem facultatem transferendi pensionem referuata super fructibus redditibus, & presentibus, n. 391. resolutio Rota, n. 392.

In Episcopatus non excedentibus mille ducatos, non solet pensio poni, n. 393. Si uero excedant, imponitur pensio referuata cum clausula dummodo mille remaneat pro Episcopo, n. 394.

In Episcopatus Hispania solet referuari pensiones, usque ad tertiam partem, n. 395.

Clausula que in eis ponitur, n. 396.

Clausula dummodo remaneant centum pro rediore, & mille pro Episcopo intelligitur de tempore gratia, & referuata non uero respectu annorum futurorum, sic ut clausula dummodo medietatem fructuum non excedat, n. 397. 398.

Si attentio tempore gratia remaneant centum rectori, deducta pensione etiam postea contingat aliquibus annis non remanere, non ideo erit diminuenda pensio, nu. 399.

Sed si post reformationem ita sunt diminuti fructus parrochialis, ut rector non possit sustentare, pensio potest

reformatio illius, numer. 400.

Que reformatio seu redutio potest fieri per ordinarium, etiam si pensio sit referuata per Papam, nu. 401. nisi ad sit clausula, quod pensio annuillari, & deducta, seu minus non possit, n. 402.

Si computatis funeribus, & in gressu remanet rectori, congrua non potest peni reduci, n. 403.

Non est superflua dicta clausula, dummodo remaneant centum, nam quia nisi nari etiam ualorem parrochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione remaneant centum pro uersificatione sufficit probare d. ualorem uel parum minus, n. 404. & que ad 408.

Non est etiam superflua d. clausula, quia in resignationibus, ualor narrari solet non per ascensum, sed per non excessum, ad cuius uersificationem sufficit uersificare non excessum, n. 409. & 410.

An si actio tempore reformationis non remaneant centum rectori, pensio in totum sit nulla, an reducenda, n. 411. cum seqq. & resolutur pensio referuata resignationi cum d. clausula seu dummodo tantum partem non excedat, si excedit esse nullam in totum, & pensionem uero sic referuata super ben. vacante per obitum uel alias esse reducendam.

Deiotione Ro. n. 424. & 425.

Pensio pure, & absolute referuata que est arreptitia ob malam expressionem ualoris beneficii, uel alias est nulla in totum, n. 427.

Pensio referuata dum narratiua quod tantam partem non excedat, si excedit est in totum nulla, numer. 428. & 429.

Pensio imposita ultra pacietatem imponentis est nulla in totum, quia est actus iurisdictionis, saltem uoluntatis, & iuris dictio est indiuidua, & si excedit uariatur in totum, n. 430. ex quo potest sustinere sententia Monachi in c. ult. de penitentis & remiss. in 6. n. 2. & aliorum, n. 431.

Pensio ultra tertiam partem referuata a legato habet facultatem illam referuanda usque ad tertiam partem est nulla in totum, n. 432. quando constat uoluisse eam concedere ultra tertiam, secus si solum respiciat pensio excedebat, n. 431.

An stante quod pensio referuata resignanti cum d. clausula, est nulla in totum ille possit reddere ad beneficiu, & sit restituendum, numer. 434. cum seqq. resolutur assertio nisi quando beneficium resignatum debebat vacare per assignacionem alterius uel resignans fuit in culpa.

Ad secundum in qua t portione seu quantitate sit referuanda pensio, dicendum est in primis pensionem constituendam esse in quantitate, puta centum aut quinquaginta ducatorum, & non in quota, puta dimidia, & aut 4. p. fructuum, quia esse scindere beneficium, quod est prohibitum e maioribus de prebendis ita Io. And. & Ananias, n. 3. c. audiendum de collatione de cetera. Felinus in c. ad audientiam secundo de rescrip. num. 2. Caccialopus de pensio. g. 6. Gius. g. 8. Rebuffus a pacificis possessoribus, n. 121. alius 10. 4. Gabarrus de officio legati. l. 6. n. 11. Lambert. de iure Parro. l. 2. ubi g. 7. ar. 17. n. 5. Io. Nicol. De plinias de iure Parro. l. 1. n. 65. Cuchus in iustationibus. paruis l. 2. n. 8. g. moderatam. & ibi additio, & commaniter Doctores.

Quod etiam obseruat Papa & habet stylus curie, qui solum cum Cardinalibus admittit relevatione fructuum ex causa resignationis, quo stante certa est t predicta sententia, quod inferiores Papa non possunt referuare pensiones in quota fructuum, quamuis iure

iure communi inspecto, satis probabilis sit sententia

365. Coraffij de benef. l. p. c. 4. num. 10. & 11. dicentis eam sententiam nulla ratione confirmari, quia uerum non est ex constitutione quotæ diuidi beneficium, quod tunc proprie scindatur cum ex uuo duofunt ac. maioribus, & c. vacante de prebendis. & pensio non est beneficium, & morte pensionarij extinguitur yt d. est, & quia cum pensionis impositio non nisi ex causa permitatur ut diximus nihil pugnat, si quidem scindere quoque beneficia ex causa licet, ut in d. cap. uocante, & d. c. emu supra uoluntate p. c. 4.

366. Secundo dicendum est moderatam t pensionem esse oportere ita ut tantum remaneat rectori, ut congrue valeat sustentari Abbas in c. conuenerit de clericis non residentibus, Felinus in d. c. ad audientiam, n. 2. Caccialopus g. 7. Gius. g. 4. n. 10. & n. 2. u. n. 1. Rebuffus de pacificis possessoribus, n. 134. alius 116. ut in practica de reformationibus num. 133. Corra. d. cap. 4. n. 7. Ioan. Nicol. Delphinus supra num. 71. & Cuchus dicto §. moderatam.

367. Alias ad debitam quantitatem t reducenda est. Hiero. Paulus in pract. cancellaria in notabilibus. super pension. uersij. pensio in moderatam, §. 35. n. 4. Rebuffus in repet. c. exsuperanda, §. qui uero 6. nota. c. 6. circa materiam pensionis uersij. quantum ad septimum Corra. & Io. Nicol. ubi, & Gabarrus d. lib. 6. a. n. 211. & 699. & 702.

368. Quod tamen uidetur, solum procedere in successore beneficii, secus in eo t pensioni consentis, sibi enim preiudicauit consentiendo impositioni pensionis excessiue ad legem primam. §. usque adeo, ff. de iuribus & lueno 38. & 76. ff. de Regule iuris & Reg. §. semel, & Regula sciti lib. 6. Siaphilem de iuribus iuris de commisione super redutione pensionis, n. 3. & M. adof. de signatura gratia ut. de pension. uersij. aduertendum etiam est, & uide dicta infra a numero 369. 400.

Et in tali pensione per Papam t imposita non potest fieri redutio, per ordinarium seu legatum, uel alium iudicem, nisi ex speciali rescripto Gambarrus 370. ibi. n. 708. circa quantitatem autem pensionis nempe in quanta t quantitate sit referuanda, uide Siaphilem ibi n. 6. Gigant. d. g. 9. n. 2. Rebuffus. d. c. de reformationibus n. 113. Corra. d. c. 4. n. 8. M. adof. d. ut. de pensio. ex uersij. super parrochialis, & Flam. Paris. de resigna benef. 371. l. 6. g. 2. ex n. 21. & 29.

Ego tamen aduerto, circa t quantitatem pensionis non posse dari certam regulam in beneficiis non curatis, nam quamuis Flam. Paris. d. g. 2. num. 26. dicat, quod in beneficiis simplicibus hodie de stylo datur regulariter usque ad medietatem, prout aliquando fieri uideamus, cum narratiua seu clausula, Quæ ut afferis dumtaxat partem fructuum non excedat. Sen cum clausula: Dummodo dignitatem partem fructuum non excedat. Tamen sæpe etiam uideamus dari etiam ultra medietatem, & constitui super certis, & incertis nepe pede Altaris, ex causa resignationis, in parrochialibus autem si ualor t non excedit centum ducatos, non imponitur pensio, iuxta decretum Concilij Tridentini sess. 24. de reformatione c. 13. & ita seruatur ut etiam ait Flam. d. g. 2. n. 21.

Qui centum ducati intelliguntur, inquit Zechus t in tractatu de republ. Ecclesiastica c. 28. de Parrocho n. 4. & in tractu de benef. & pensio. c. 11. & iuxta ualorem ducatorum in qualibet regione, ut congregatio sacra respondit, quod comprobatur in Congreg. in regula de ualor g. 9. uersij. sequitur in textu aut ducatos ad finem, & ex conf. Gigantis 158. de quo infra §. p. c. 3. n. 151. licet

clausula, dummodo remaneant centum ducati pro rectori, de qua supra, solet intelligi de ducatis de camera, ex quo fructus narratur in ducatis de camera, & illa clausula de ducatis fructibus.

Si uero parrochiales fructus t excedant ualorem 374 centum ducatorum, pensio regulariter solet referuari resignanti, pro quantitate excedente d. summam Flam. Paris. supra n. 24.

Et in pensione quæ constituitur t super Parochia 375 li. solet apponi clausula dummodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro Rectori, quod uerbum t liberi, importat id est absque ullo grauamine, & diminutione Rota Dec. 298. p. 1. diuersorum. facit sequens declaratio Congregationis super d. c. 13. Quando Parrocho referuatur aliqua portio super fructibus Parrochia alteri referuatis, libera debet esse ab omnibus oneribus portio predicta Parrocho referuatis.

Vnde conuincitur consilium t Nauarrum quantum de 377 uerborum ignis, alias 46. de prebendis, quod sequitur Zechus d. n. 4.

Quædam clausula dummodo remaneant centum, & c. Aliquando enim t apponitur, quando pensio referuatur super fructibus & incertis ac pede altaris.

Sed non censetur pensio imposita t super incertis, & ac pede altaris, seu distributionibus, nisi expresse dicatur, & tunc resolutur composito ducati pro ducato, ad M. adof. d. ut. de pensio. uersij. pensiones. Etiam si diceretur, super redditibus, t presentibus, iuribus obuentioibus & emolumentis uniuersis, Emari. Rodriguez, quaestiones regularium tom. 3. g. 7. 4. quæuis in vna Augustiana præpositura 13. Ianuarij 1559. t coram D. Radi. fuit et solutum quod Verba illa iuribus & obuentioibus uniuersis posita in supplicatione pensionis comprehendunt omnes redditus cuiuscunque qualitatis sint. Abb. in cap. ad audientiam. primo de eccles. adificantiis, n. 15. Balbus in cap. 1. num. 15. de capitaneo qui curiam uendit in feudis. neque est contrarium quod aliter exprimitur fructus quoad imperatorianens, & alter quoad ad reformationem pensionis Sarren. de ualor g. 8. n. 3. Moheda. Dec. 120. ut uideamus in Canoniceatibus, & c. & tradit Flam. Paris. d. l. 6. g. 2. n. 33. & 34.

Est in vna Toletana pensionis coram D. Rubeis Anno 1565 quod: t Appellatione uerborum, super redditibus, presentibus, iuribus, & obuentioibus uniuersis, ueniunt etiam quotidianæ distributiones. Quod etiam fuit dictum t in causa Toletana parrochialis de Maiarambroz. 29. Aprilis 1592. Coram D. Pena, & sic in Mandato ad referuandum, referuata pensione super fructibus, redditibus, presentibus iuribus & obuentioibus uniuersis, istorum uerborum tam generalium, appellatione, uenire quotidianas distributiones, & incertas, & c.

Sed quamuis Rota ita tenuerit, & uerum sit d. t uerba comprehendere omnes redditus cuiuscunque qualitatis sint, & sic etiam distributiones, & incertas, ut per Abbatem, & Baldum ciuitatis in d. Augustiana Boetium Dec. 24. n. 5. & 6. Io. Gutierrez. conf. 8. n. 4. & M. adof. conf. 15. n. 7. qui uidentur sentire, quod uerba uerbis cuiuscunque alius redditibus, distributionibus quotidianas comprehendunt. Quamuis Ripa responsio. l. 1. c. 5. n. 2. & Probus t ad Monachum in c. 13. de clericis non residentibus, l. 6. num. 52. dicant, quod appellatione in fructibus & obuentioibus, non continentur distributiones quotidianæ, & Nauarrus conf. 13. n. 1. de clericis non residentibus, quod sub uerbis fructus, redditus, presentibus, iura, emolumenta, Canoniceatibus

non comprehenduntur annuatim & manualia ministrum, & elemosinarum, tamen in materia pensionis si que potest per Papam referri super distributionibus quotidianis, quæ defunctis dantur pro labore, quocidius dicit Gigas conf. 144 seu respon. 27. Jo 35. de pensio. Dataria, & Cancellaria per illa verba non intelligit distributiones, & incerta, vt intellexi Romæ à quodam Notario Cancell. & constat, quia tunc non soluitur compositio duci per ducatum, & ita quando vult imponere pensionem, etiam super distributionibus, post illa verba additur, nec non distributionibus quotidianis, nisi aliunde contrarium constet, vt quia imponeret pensionem super Canonici, cuius fructus narraretur in 24. tunc enim Papa censetur illam imponere super illius distributionibus, maxime Grossa iuxta subiecta materia, maxime in cónicatis Hispaniæ; aut nisi effectus in cónicatis, quod non tunc est solitum fieri mentionem de distributionibus, vt de tempore Leonis 10. ait Achilles Decis 3. de pensio, seu 420. & de tempore Clementis 7. Cesar de Grassis Dec. 116. 53. & 54. & l. parte diuersorum Decisione 330. & 331.

Et pro prædicta doctrina faciunt sequentes declarationes T. S. Congregationis Concilij i. Tarraconen. ne distributione, quotidiana deterioris sit pensione grauati non possunt, Nisi expressis verbis à summo Pontifice concedatur. super c. 3. seil. 21. de Resor. antequam ista derogatio fiat, deducenda prius sunt pensiones, & onera legitime imposita, quando illa durauerint, sed de nouo imposita non comprehenduntur iam tertiam partem.

Pensio tamen referata etiam super distributionibus T. quodiani bene poterit transferri vigore priuilegiorum tantum facultatem transferendi pensiones referatas super fructibus, reditibus, aut proventibus Ecclesiasticis, maxime cum dictione vniuersali, vt in vna Tolatana pensionis 5. Nouembris 1565. coram D. Rubens in qua fuit resolutum T. quod pensio referata super fructibus, redditibus, & proventibus, iuribus, & obuentibus vniuersis, & distributionibus quotidianis Canonice, cónicis uel inseruentibus residentibus, & intersentibus dari solitis, transferri potest vigore priuilegiorum militum S. Petri, quibus priuilegijs datus facultas transferendi pensiones referatas super quibusuis proventibus Ecclesiasticis quannus non dicunt super fructibus, qui lucrantur residendo, nec distributionibus, quotidianis, quia quannus in priuilegijs fuit strilla interpretatio, tamen à verbis priuilegij non est recedendum, vt per Iasonem in l. fin. n. 33. ff. de constituto. principum, verba sunt amplissima in casu isto, ibi quascunque pensiones super quibusuis proventibus Ecclesiasticis secundo fundatur in extranea. prima de decimis vers. & quæ non occurrat nobis, cuius ratio est generalis, & vniuersalis, licet dispositio fortis est particularis. Non obstant allegata in contrarium, quia est considerandum, quod aut loquimur de proventibus Ecclesiasticis respectu beneficii, vt in capit. licet de prebendis in capit. olim de verborum significatore, & in isto casu procedunt allegata in contrarium, tunc enim non veniunt distributiones quotidianæ, quæ non sunt proventus Ecclesiastici istius vel illius beneficii, quia acquiritur ex labore, & interuentu in diuina, vt in c. 1. de clericis non residen. in 6. aut loquimur simpliciter de proventibus Ecclesiasticis, & tunc veniunt distributiones quotidianæ, quæ queruntur ex re Ecclesiastica: à fortiori igitur hæc est descendendum in isto priuilegio in quo sunt illa verba in quibusuis proventibus.

Similiter in Episcopatibus quorum fructus non

excedunt valorem mille ducatorum, non solum pensio imponi ex decreto Concilij d. c. 13. quod est in viridi obseruantia, vt testatur Flam. Paris. dict. quæst. 2. num. 34. si vero excedant dictam summam T. imponitur pensio resignati super fructibus mensis, & apponitur clausula, dummodo mille remaneant pro Episcopo.

Scd in Episcopatibus Hispaniæ qui sunt opulenti, T. solum ad infantiam Regis imponi pensiones vsq; ad tertiam partem, Flam. Paris. supra num. 39. dicendo sic, & c. Quorum, T. tertiam partem omnes pensiones huiusmodi seu tam antiquas quam modernas huiusmodi in simul vt acceptum non excedunt. Et c. derogatione expressa Lateranen. Concilij nouissimi, pensiones annuas super fructibus mensum Episcopatum nisi excessionis aut alia probabili causa referari prohibentis.

In quo breuiter dico, de quo tempore debeat intelligi d. clausula T. dummodo remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo, an de tempore gratiæ, & reservationis, an vero etiam respectu annorum futurorum?

In quo breuiter dico, debeat T. intelligi de tempore gratiæ, & reservationis tantum, sicut clausula dimmodo medietatem fructuum non excedat, vt in Metropolitana pensionis infra adducta, num. 425. & in Militiana de qua infra, num. 463. & in terminis clausule in Appiden. infra adducta, numer. 474. nam valor debet probari de tempore gratiæ Felin. in cap. ad aures, numer. 17. secunda limitatio de resp. Sarnen. regula de Valore q. 5. val. Capitaquen. Decis. 330. p. 3. & Cesar de Grassis Dec. 97. num. 3. S. alii. T. ibi in practica auditors camera 1. 3. e. x. num. 11. facit Decis. 116. v. num. 9. lib. 3. p. 3. diuersorum, & facit quod illa est conditio, quam Papa ponit gratiæ pensionis certæ quantitatis, quæ non debet esse in suspensio, nec variari secundum annos futuros, & ita videtur. tenere Nauar. conf. 13. de resp. p.

Vnde si attento tempore gratiæ deducta pensio T. remaneant centum liberi pro Rectore, etiam si postea contingat aliquibus annis non remanere d. centum Rectori, non ideo erit dimmenda pensio, nec poterit Rector opponere pensionario quod reliquum ei centum ducatos ex fructibus Parochialis, quamuis communiter contrarium existimetur in his partibus.

Si tamen post reservationem pensionis ita sunt T. dimniti fructus Parochialis vt rctor non possit se, & onera incumbencia sustentare soluendo pensionem, tunc peti potest illam reformari, & reduci ad conuenientem quantitatem, Romanus conf. 369. vbi Hora. Mandos. littera I. S. ap. h. de literis iustitie tit. de commissione super reductione pensionis. a. n. 7. Gigas de pensio 9. 5. num. 4. & 9. 5. num. 5. & conf. 147. seu resp. se 38. de pensio. Rebusse de beneficiis possessio. num. 134. q. 14. alias 116 & 123. Gamborus l. 6. a. n. 699. Mandos. d. tit. de pensionibus, vers. pensio. quod annuati, & versu ego clausula, Fla. Paris. lib. 6. q. 2. n. 143. & Flores questione 14.

Quæ reformatio sui reductio videtur posse fieri per ordinarium T. sine speciali rescripto, & commissione Papæ, etiam si pensio esset referuata per Papam, quia, referuatio videtur intelligenda rebus sic stantibus, ad Decium conf. 335. Anton conf. 65. n. 4. T. raquellum in l. si v. quædam de reuocand. donatio. in principio a. n. 166. seu 161. Jo. Guiterrez. de inamento confirmatorio, l. p. c. 71. n. 6. & quod dictum est in 3. p. 69. est quando à principio fuit pensio excessiua referuata per

per Papam nisi adiecta clausula in supplicatione quod pensio annullari, reduci, seu minui non possit, nã tunc requiritur specialis commissio Papæ, quæ tamen solent dari præsertim successori Stapul. ibi v. Gigas. d. conf. 147.

Existimo vero, quod si computatis T. funeralibus & ingressu, remanet rectori congrua, non poterit petere reductionem, argumento constitutionis 46. Pij 5. super congrua vicariis assignanda, non obstante quod tempore reservationis debent centum remanere Rectori in fructibus Parochialis, nam turpius e. iicitur, &c.

Sed facit difficultatem T. quod si prædicta clausula dummodo remaneant centum pro Rectore, debet intelligi de tempore gratiæ, & reservationis tantum, illa videtur superflue positâ in dataria, cum secundum valorem Parochialis narratum, qui debet verificari, vt infra dicemus, appareat deducta pensione remanere centum Rectori.

Respondi tamen potest quod quamuis narretur valorem Parochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione secundum cum remaneant centum pro Rectore, & is debet plene probari, tamen pro verificatione sufficit probare. d. valorem vel parum minus, cum difficilius possit certus valor assignari, vt fuit resolutum in vna Burgen. pensionis 4. Nouemb. 1585. coram D. T. Gipio, in qua cum fuisset narratum fructus Canonice ascendere ad 450. ducatos de camera, & appareret ascendere tantum ad 438. nihilominus, ad effectum excusandi, orationem à surreptione, fuit dictum satis constare de veritate narratione, maxime quia modica, & non dolosa videbatur surreptio, quæ non retraxisset papam etiam quod sibi expressum fuisset & propterea gratiam vitare non debebat, quamuis T. non sit facienda sextæ partis deductio, quam Domini aliquando ad satisfaciendum regulæ de valore admittere solent, vt fuit dictum in causa Burgen. 17. Iunij eiusdem anni coram eodem, vnde, cum non sit nec esse punctualiter, T. & ad vnguè probare valore narratum non erit superflua. d. clausula dummodo remaneant centum liberi pro Rectore per quam declarat Papa velle remanere Rectori centum ducatos integros, & liberos, quamuis Nauar. d. conf. 13. de resp. n. 2. dicat, quod Modicus defectus non nocet.

Præterea in supplicationibus T. resignationum cū pensione valor narrari solet, non per ascensum affirmatiue, sed per non excessum dicendo: Cuius fructuum ducentorum ducatorum secundum communem estimationem valorem annuum non excedunt. Et sic super pensione in resignatione referuata expediuntur litteræ sine expressione valoris, cum d. clausula, quæ ita non est superflua, cum ad verificationem valoris sic narrati, sufficit verificare non excessum, nec fit necesse ascensum probare Felin. in d. cap. ad aures de resp. numer. 13. vers. si considera. Mandos. regula 22. 7. 5. n. 2. & 3. Rota in lunen. farcenen. pensionis de anno 1595. de qua infra, num. 65. & in Rabenaten. pensionis de anno 1597. de qua J. n. 447. & in Aretina pensionis de anno 1600. infra adducta, n. 466.

Secundo se offert dubium, an si T. attento tempore reservationis non remanent centum Rectori, pensio in totum sit nulla, an vero fit reducenda, & debeat per ea parte qua remanent centum Rectori.

Et videtur quod in totum sit nulla. T. nam deficienti conditione, totus actus corruit ad tradita per Fla. Paris. de design. benef. l. 1. q. 27. & illa dicitio dum

modo, importat conditionem, cum sit apposita in ipsa reservatione pensionis T. vt in Paduana pensionis. 28. Iunij 1581. infra adducta, & in d. L. n. m. Sarcanen. de qua d. n. & confirmatur, nam illa cõitio T. apponitur toti reservationi pensionis, & conditio inducit formam, cuius defectus vitiat actum. in e. cum dilecta, n. 6. de resp. Rota Dec. 1. n. 50. n. 3. l. 3. p. diuersorum.

Secundo quoque aut fuit resolutum in vna Caesaraugustana corâ D. Grato cõstitutio pensionis ductorū ducatorum si est nulla in vno obolo, tota corruit. Rota Decisione 626. num. 5. par. diuersorum. T. Et in simili clausula, & conditione dummodo pensio medietatem non excedat, quod si excedit in totum sit nulla, tenet Mandos. d. tit. de pensio, vers. clausula dummodo, & Fla. Paris. d. l. 6. q. 2. num. 58. & citans Gigantem 9. 9. num. 3. & 9. 35. n. 2. & in terminis clausule, dummodo remanent quinquaginta liberi, quod si non remanent deductis oneribus ordinariis pensio fit nulla, tenuit Rota in vna Romana pensionis, de anno 1576. Dec. 928. p. 1. diuersorum.

In contrarium tamen facit quod illa clausula T. & conditio, dummodo remaneant centum, videtur intelligenda quatenus remaneant centum, id est pro parte qua remaneant centum pro Rectore, nam cum huiusmodi clausule, & conditiones possint apponi, vel ad annullandam reservationem vel ad illam limitandam, & modificandam, videtur hæc interpretatio capienda pro actus validitate, ad leges quous. ff. de rebus dubis, & de verborum obligationibus, ad eum enim consensus Papæ qui referuando maiorem pensionem multo magis videtur T. voluisse referuare minorem, & ita in terminis videtur tenere Nauar. d. conf. 13. de resp. & in simili clausula, dummodo medietatem non excedat, Straph. d. tit. de commissione super reductione pensionis, n. 5. vbi ait quod pensio imposita, dummodo medietatem non excedat, esset reducenda, si medietate excederet, & reformatio nisi subiaceret, & Rota alias resoluit quod dato man dato ad consentiendum reservationi pensionis 50. ducatorum, dummodo medietate fructuum non excederet, illa referuata esset valida, quatenus medietatem fructuum non excederet illa referuata esset valida quatenus posset, id est, quatenus medietatem fructuum non excederet & ad eum modum esset reducenda, quo medietatem fructuum non excederet, vt in d. dec. 116. l. Antonij Augustini. l. tertio. p. 3. diuersorum.

Et alias in vna Tiburtina pensionis fuit resolutum, quod pensio assignata resignanti, quam medietatem fructuum non excedere afferbatur, debeatur saltem vsque ad medietatem fructuum, cum qualie contendebatur, vt intelligantur. d. verba qua medietatem fructuum non excedit, licet condicionalia, scilicet quatenus non excedat, id est pro ea parte quæ non excedit medietatem, ad legem stichum qui meus erit, cum ibi notatis per Doctores de legat. l. vt per Crescen. dec. 17. de resp. Fla. Paris. l. 1. q. 3. n. 81. & d. l. 6. q. 2. n. 144.

Et in vna Hispanen. pensionis, in qua erat referuata pensio 24. ducatorum T. quæ tertiam partem fructuum non excedat, & tamen in eisdem litteris in regressu ob non solutionem pensionis dicebatur, quod fructus portionis non excedebant. 50. ducatos, fuit responsum, quod ista non dicunt nullitatem sed reductionem, & c. Vt per Passem decisione 34. lib. 1.

In hoc dubio distinguendi sunt duo casus primus est pensionis referuata resignanti, qui resi-

gnat referata sibi tanta pensione, & non alias, aliter, nec alio modo, quo casu pensio est individua, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & sic tunc clausula, dummodo remaneat centum, seu dummodo tantam partem non excedat, causat pensionis nullitatem in totum si excedit, quicquid vellent Nauaricus, d. conf. 13. & Rota in d. Tiberina, & Hispanen. pensiones loquentes in casu resignationis.

Secundus casus est pensionis referatae super beneficio vacante per obitum, vel alias extra praedictum modum conditionatum, & tunc praedicta clausula non operatur nullitatem pensionis si excedit, sed reductionem ex ratione tacta supra, nu. 417. maxime si est referata motu proprio, & ita fuit resolutum in vna Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram D. Giffio, & melius in vna Monopolitana pensionis 17. Maij 1596. coram D. Orano, ubi aliae Decisiones citantur, vt in decisionibus sequentibus.

Salamantina pensionis 26. Maij.

1593.

174. **F**uit referata pensio cuidam Thoma super beneficio simplici in Ecclesia Parochiali sanctorum Iustitiae & Pastoris cum clausula, dummodo pensio per praesentes referatur simul cum aliis, quae forsitan alias assignate existant, duas ex tribus fructuum partibus non excedat, pro quinque, si excedat, pensio per praesentes referatur, pro quantitate ad ipsas duas partes vna cum aliis praesentibus pensio, ascendente, pensio non debeant, donec antiqua pensiones cessauerint. Provisus Apostolicus dicebat pensionem nullam, ex eo quod fructus beneficij erant adeo tenues, ut ex illis persolui d. pensio non poterat: quapropter cum pensionarius esset in quasi possessione exigendi, occurrit dubium in hoc iudicio petitorio, cui incumberet onus probandi valorem beneficij, ad effectum cognoscendi an dicta pensio sustineri possit, vel non: pro cuius dubij resolutione Domini constituerunt plures casus, quorum primus est, quando agitur contra eum qui pensioni consentit, sic pensionarius non tenetur ad aliquam iustificationem, sed prout volens pensionem impugnavit, debet sumere onus probandi. Guidobonus Dec. 245. cum aliis deductis in vna Valentina pensionis de anno 1586. coram D. Oriolen. Secundus est casus, quando pensionarius agit contra eum, qui pensioni non consentit, hoc in casu tenetur ipse probare, quia promissus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, unde fit, quod possit dicere pensionem nullam, & invalidam, nec quasi possessio exigendi potest suffragari pensionario, nisi effectum solutionis, quae non retardatur, donec per praesentia, & rem indicatam causa fuerit determinata, sicut praedicta eius quasi possessione exigendi. Tertius est casus, ubi agitur de probanda aliqua qualitate expressa per vicium conditionis, vel modi, ut si pensio referatur sit cum clausula dummodo remaneant centum pro titulari, ut dicitur fuit in Paduana pensionis coram D. Roberto, & in aliis casibus, ut in decisionibus, quarum copia datur, & tunc licet agatur contra eum, qui pensio consentit, tamen tenetur pensionarius assumere onus probandi, quia eius intentio fundatur in dispositione conditionali, quae nisi iustificetur, non relevat illum, leg. si quis sub conditione. ff. si quis omnia causa testamentum cum concordat. Non obstat quod titularis confiteris in possessione pensionis, quia consensus huiusmodi intelligitur praestitus sub eademmet conditione sub qua pensio referatur existit, & ita procedunt decisiones in casibus

Verulen. pensionis cum aliis in contrarium citatis. 4. est casus, quando non de nullitate pensionis datur praesentia agitur super illius reductione, tunc onus probandi incumbit titulari, quae agitur, neque est suffragari praesentibus vicis, de qua supra dictum fuit respectu maioris, vel minoris pensionis, ut dicitur fuisse resolutum in vna P. acentina pensionis coram D. Robustorio de an. no 1575. a n. Papa non apponit conditionem ad effectum, ut illa non verificata pensio totum nulla reddatur, sed solum, ut ad maiorem summam reduci possit, ut clare demonstrat praedicta clausula, dummodo, maxime, quia sub praedicta conditione titularis pensio consentit, & per plures annos illa solvitur, quapropter si in futurum non vult solvere, debet ostendere esse locum reductioni, praesertim quia referatur a suis in provisione per obitum in qua non deficit consensus: Papa, qui si voluit referatur a maiorem summam, tunc magis, & maiorem cum in maiori summa inest minor, l. si stipulanti. ff. de verb. obligatio. & per Cresc. Dec. 233. alias 17. de rescript. & dixerunt Domini coram me in vna Toletana pensionis 28. Iunij 1591. Quod dicitur de nullitate pensionis in totum, quod non est reducibilis procedit in resignatione in favorem, cum clausula non alias vel alio modo, quae in portat conditionem suspensivam, ut deducitur in causa Toletana pensionis. Nec ad rem facit quod titularis agit ad nullitatem pensionis, cum praetendat am omnia fructus beneficij absolvere, quia eius intentio probata non est, pro ut probare tenetur. Innocent. & alij in causa per his, de accusato. scribentes post Bartolum in l. in illa die de verborum obligationibus, propter id, quod pensio non potest dici nulla, sed nexibilis, quod propterea ex istis agitur, conclusum fuit onus probandi Domino titulari incumbere.

Monopolitana pensio 17. Maij 1596.

Illustri Fr. Fabric. Berius eques Hierosolymitanus sacris recordationis Gregorio Papa 13. in magna cruce decoratus, obit inter expectantiam ad prioratum sine Baubulatum, vacantem: cum autem occurrisset vacatio Baubulatus S. Stephani, & iuxta religionis stabilita Fr. Marchetanus, quantum in Religione eques anticus illum assecutus fuisse. S. D. N. cupiens veriusque indemnitate providere, motu proprio, praeposuit sanctorum Guiderii, & Damiani, cum membro de Berta Papien. in Baubulatum erexit, eumque sic erectum Fratris Bertio contrulit, ulterius est annuam pensionem 1350. scutorum aut in auro super fructibus Baubulatus S. Stephani, cum clausula etiam si super illa alia pensiones annue alius referatur existerent, dummodo omnes simul illorum medietatem non excederent, referuando verum, quia variis sub pretextu idem Fr. Marchetanus solutionem pensionis praestare denegabat, ideo litis inter eos coram auditore camerae introducta fuit, & de iure in me compromissa. Dubium non esset illius solutionis locus in eius discussione, quia multa proponebatur particulari consideratione digna, propterea visum fuit expediens, quae sit ad duo capitula, videlicet: quorum primum fuit, an pensio esset nulla, quatenus de eius excessu liqueret, vel potius reducibilis: secundum an attendendus esset valor de tempore quo petitur reditio, ita vt pensiones antiquae interea extinctae cedant commodo pensionary, vel potius de tempore referationis, ita quod obveniant titulari, & quod primum dominorum, unanimis fuit sententia, pensionem non esse nullam, sed reducibilem, cum enim hac materia pendere a voluntate Papa, nec sit casus pensionis resignanti referatae cum clausula non alias aliter nec alio modo,

qua

qua facti pensionem in diuina causante illius nullitatem in totum iuxta resolutionem factam coram S. D. N. in vna Bononien. pensionis, & in alia Leodiens. pensionis, coram Oradino, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & quia Papa fundatae super consensu resignantis, qui multo facilius censetur voluisse illi referuare pensionem minoram referuando maiorem, vt loquitur Crescen. Dec. 233. alias 17. de rescript. sed versus in terminis pensionis referatae ex causa variationis per obitum, vel alias extra praesentium conditionum modum, procal dubio pensio semper est reducibilis, quia ad est consensus Papa, qui referuando maiorem, multo facilius videtur voluisse referuare maiorem, & consensu titularis, qui accipiendo beneficium cum maiori pensione cessat etiam multo facilius cum minori pensione illud accepisset, ut satis distinguendo praesens casus resolutum in causa Toletana pensionis 28. Iunij 1591. coram R. P. D. Giffio, & post modum in alia Salamantina pensionis, coram eodem, & facit decisiones Caldeor. 4. n. 4. de pensionibus Crescen. 17. de rescript. Putei. 33. l. i. nec enim ad propositum visa sunt adiacentes decisiones in contrarium allegatae volentes data excessivitate pensionis illa esse nullam, si quidem ex illis digne, seu non potest, quo casu loquuntur, vnde intelligenda sunt in casu praesentium conditione aliter referata praesertim quod pensio de qua quaeritur fuit referata motu proprio, quae, etiam quod sit excessiva medietatis fructuum, est reducibilis. Romanus conf. 169. n. 9. & facta in recompensatio, ut commouens se iudicare pensionarius valeret, & ne ex diminutione iuris suis ad Baubulatum S. Stephani quaesitum manuum, dispendium pateretur. Quo vero ad secundum caput conueniebant Domini in ponderanda excessivitate attendendum tempus pensionis referatae, & sic tempus datur e. cum te. vbi Felin. 18. de rescript. cum finis in gratia pura & simplici. Felin. in d. c. cum te. nu. 22. pro quo, sicut regula, quod ad defectum legitimum attenditur tempus contractus, l. si voluntarie in fine. C. de rescind. venditione & quod regulariter pensionis extinctio edicti beneficij titularis tantum, quaequod decedunt, si ad se referuatus fructuum, vt fuit resolutum coram R. P. D. Giffio in vna Salamantina pensionis 18. Maij 1588. sed ad alterum quod de diminutione fructuum dicitur Giga de pensio. q. 37. quia non est eadem ratio arguente cum diminutione, ut titulari tenetur pensione solvere fructibus, quae cum sit onus fructuum, si illi non adfuerit, solui non potest. l. si seruus §. qui quinque de legatis l. inuenio debitoris §. vni ex heredibus. ff. de legatis 3. Felin. in ead. audientiam, & col. 5. vers. 6. conf. de rescript. Belencinus de charitativo subsidio q. 34. Romanus conf. 169. incipiens circa primum propositum consultationis Caltren. consil. 33. incipit quia exceptionis vol. 1. ideoque cessat ratio pars.

456. **N**ec praedictae distinctionis obstat, & fundamenta prima partis, nam primo factis, ex dictis decisionibus & ratione adducta, secundum respondendum illud procedere in pensione pure & absolute referata, quae est surreptitia ob malam expressionem valoris beneficij, vel alias quae est nulla in totum, quia surreptitio est individua, & facit totam gratiam vitari vbi non est capitulum separatum. Crescen. d. dec. 17. n. 2.

459. **V**nde pensio referata cum & narratiua, quod medietatem, seu aliam partem fructuum non excedit, si excedit, est in totum nulla, & hoc est quod dicit Giffio, d. q. 9. §. 35. n. 2.

459. **V**nde etiam magis conueniunt dictae decisiones Crescentij, & Putei, quae loquuntur in pensione

pute referata cum d. narratiua.
Procederet etiam in pensione & imposta ultra potestatem, & in iudicio impoentis, quae esset nulla in totum, quoniam imponere pensionem est actus iurisdictionis, saltem voluntariae & iurisdictione est individua, & si excedit, vitatur in totum actus. Certate ratione. C. quando prolocare non est necesse. vbi Doctores, Francus in Regula vtile in 6. quinta Vallena Glossa. Bartolus. Alexan. Iason, & alij in l. i. §. de iurisdictione omnium iudicum, & ex quo potest sententia Monachi in e. ultimo de pauperibus, & consilio. in 6. n. 2. quam sequitur Domin. ibi. n. 10. Calderan repetitio capiti nostro eodem tit. Alexander de Neno in additio, ad Abbas. in c. cum ex ad fi. eodem tit. de penitentia & transmissio contra gl. Archid. lo. And. & Francus, nu. 4. in d. c. ultimo Abbatem supra. Coradum q. 15. §. de indulgent. q. 14. & Suarez. 4. tom. ad putatione 53. sectione 3. n. 13. & 14. & in proposito ad Gambard. de iurib. lib. 6. a. num. 7. 12.

Ex quo ibi fundat quod pensio & ultra tertiam partem fructuum referata a legario habente facultatem illam referuandi vtque ad tertiam partem, est nulla in totum, quod tantum nu. 7. 19. recte ut procederet T. 435. quando constat Legatum voluisse concedere pensionem ultra tertiam, quia quod potuit, noluit, & vt in c. cum super de officio delegati, si vero non constat, sed tripla pensio excedebat, fiet redutio, quia in maiori summa inest minor l. §. si stipulanti, vbi Bartolus, & alij, de verb. obligat. & c.

Sed stante quod in primo casu pensionis referatae & resignanti cum d. clausula, pensio est nulla in totum, est difficultas, an ille possit redire ad beneficium, & sic restituendus ad pensionem eius?

In qua Rota in vna Senen. T. pensionis 12. Januarij 1596. coram Illustrissimo Mantica tenuit partem negatiuam, vt in sequenti decisione.

In casu propositio fuit resolutum, neque solutionis pensionis locum esse, neque restitutionis possessionis ad Parochialem, nam, cum referuato pensionis iuris facta sub conditione, seu modo, dummodo remaneret centum pro Rectore, pro purificata conditione, seu non impleto modo, et sic non potest cogi ad soluendam pensionem nisi in, qui agit, sit in quasi possessione exigendi, Casad. Dec. 1. n. 9. de rescript. Giga de pensio. q. 85. n. 10. & sepius fuit resolutum vnde cum Hieronymus Fantinus agit contra M. Maximilianum successore in Parochiali, qui non consentit pensioni referuati, nec iniqua sit, debet probare, quod in centum remaneant soluta pensione, ad hoc potest, extra exigere quod autem idem Fantinus non sit restituendus ad possessionem Parochialis, manifeste apparet, quia hinc mittitur pensionis ipse consentit, cum resignatione Parochialis, ipse aliter fuerit admittens eius consensum, sub hac conditione, seu modo, pensione referata, dummodo eadem remaneant pro Rectore, & ideo iura remouentibus non est ad ea danda regressus, l. quiritur. §. si venditor, ff. de gilitio edicto, cum alius adductus ab Antea, consil. 339. num. 10. Socin. in consil. 77. l. 1. C. Anania, consil. 114. nu. 10. & ideo debet probare pensionem sufficiens nullam, ex alio capitulo, vt ad Parochialem, quam resignans sub pretextu validae pensionis, possit restituere, & in his terminis procedit Putei dec. 145. n. 2. l. 1. & R. P. D. mei Orani in l. l. de den. Canoniarum, 27. Nonem, prope preteritis, ut alii d. g. 1. Prater ea ex abundantia domini dicebant ipsam. Fantinus non esse restituendum, quia non dimisit Parochiale in sua sponte, sed per decretum appositum in provisione ipsius ad Canonatum, & Prebendam, nam fuit dictum, ut infra duas menses dimitteret possessionem ipsius Parochialis, alias vt iurante

Beneficium vacat ipso iure, unde cum decretum irritans appositum super certo corpore Beneficij lapsa tempore praeterito ad dimittendum ius suum, & possessionem, Paterius de off. 50. n. 1. non potest dari restitutio, Rota dec. 2. de restit. spoliatorum in antiquis, Perez. dec. 71. l. 1. cum sit discoloratus non possit sufficere ad restitutionem spolio, in quo requiritur sit. saltem coloratus Paterius de off. 99. n. 7. cum seq. li. 1.

416 At ista decisio non videtur tuta, nam quamvis resignans acceptando reservationem pensionis cum dicta clausula, dummodo remaneat centum pro Rectore & adhibendo consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensionis, si non remaneant d. centum, non tamen consentit, quod resignatio maneat valida, quamvis vult contrarium, cum resignet reservata sibi valide dicta pensione, & non alias aliter, nec alio modo.

437 Et alias si resignatio maneat valida, t etiam si non remaneret d. centum pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ex quo in resignante, qui non poterat redire ad beneficium, non deficiat consensus ad minorem summam, & sic destruentur praefatae decisiones, & aliae multae.

418 Vnde in praedicta difficultate contrarium forte citus tenuit Rota in vna Arcina Plebis, 4. Decemb. 1600. coram illustrissimo D. Millino, vt in sequenti decisione.

Pecebat Dionysius coram me executionem literarum reservationis pensionis censui ducatorum sibi constituit, ex causa reservationis, cessit ius Parochiali in fauorem Bart. & quia ipse Bart. apponente fuerat resolutum, quod contra eum, qui consenserat pensioni impositum, non poterat procedi executione, sine iustificacione literarum, & quod clausula, dummodo remaneat centum ducati liberi Rectori, pro tempore, existens non erat iustificata, interuenit actioem spoli, & probatis extremis, & tit. calorato petebat restitutionem ad possessionem Parochialis, n. ideo dubitauit, an ei esset danda restit. in spolio, & domini conferuunt ei competere actionem spoli fundamētum reservationis fuit, quia resignatio Dionysii in qua sit potissimum fundamētum, pro exclusione spoli, est condicionalis reservata sibi valide Pensione centum ducatorum, & non alias, nec alio modo, & ideo, si pensio non est ei valde, & irrenocabiliter acquisita, est etiam nulla resignatio, ex defectu consensus, & competu alio spoli, Mohamedani de off. 84. non obstat, quod hodie hanc constitutionem Gregorianam non competit amplius resignanti, actio spoli, nisi doceat de publicacione quae omnia haec inspicit, an per hanc constitutionem fuerit subacta actio spoli, non docto de publicacione, fuit per duos responsos, quod illa constitutio non habet locum in hoc casu, cum resignatio sit condicionalis & nulla ex defectu consensus, et fuit resolutum in causa Brixien. Parochialis, 10. Martij 1683. coram illustrissimo Cardinali Plat. & in causa Verellen. Canonica 23. Ianuarij 1598. coram D. Corduba, & nouissime in causa Hispanen. & Corduben. testimoniorum coram. R. P. D. Lanceloto, placuit etiam dominis, aliud fundamētum, quod resignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta mentio, quod Dionysius fuit ordinatus ad tit. istius Parochialis, iuxta dispositionem Concilij Trident. c. 2. scilicet. 21. & hanc expressum S. Congreg. illustrissimorum Cardinalium illius interpresum censuram requiri pro forma, & non sufficere ad implementum per aquipollens, & expressio, quod sibi remaneat, unde videret, non est sufficientis, quia ex hoc non inferatur ad scientiam Papae, quod Dionysius esset ordinatus ad tit. istius Parochialis.

Et vide de off. t. Valentini infra adductam, 514.

In casu tamen d. decisionis Senen. quando Beneficium resignatum debeat vacare per affectuacionem alterius incapabilis, quod tempore resignationis iam obtinebat, vel postea obtinuit, etiam scilicet decreto de dimittenda, non videtur danda restitutio resignanti ad Beneficij resignati possessionem saltem hodie stante Concilio Tridentino, quicquid antea esset, ex quo aduersus dispositionem illius non censetur t. coloratus, vt in terminis Reg. de triennali censur. S. Cong. in declaratione infra adducta. 11. p. r. 5. n. 379. nisi qui postea obtinuit alterum Beneficium incompatible, iuste tunc ignoraret nullitatem pensionis, & resignationis, & sic non vacaret primum arg. c. gratia, de rescrip. in 6.

In alio etiam casu non competeret restitutio resignanti, nempe, quando ipse fuit in culpa, qui sciens non habere locum tantam pensionem, sic resignat iuxta dicta infra. 11. p. r. capite tertio a numero 36.

§. 4.

Quomodo in causis pensionum sic procedendum.

SVMARIA.

Quomodo in causis pensionum sic procedendum, & narrata in gratia pensionis debent verificari pensionarium maxime parte apponente. 442. Refertur quadam decisio Rote Salamantinae pensionis, 18. Apr. 1572 coram D. Lanceloto. n. 443. 444. Decisio Rote Firmanae pensionis. 6. Ianua. 1582. coram D. Blancheto, n. 445. Pensionarius existens in quasi possessione exigendi non tenetur in possessore ostendere literas reservationis, nec verificare clericatum, & alias qualitates, & referuntur decisio Rote, n. 446. Exceptio nullitatis pensionis non obstat in possessore, nec est necessarium verificare conditionem positam in reservatione pensionis, & referuntur decisio Rote, n. 447. Literae reservationis pensionis, quando agitur contra faccessorem in Beneficio non consentientem reservationi, debet iustificari, n. 448. & referuntur decisio Rote, n. 449. Quasi possess. exigendi pensionem acquiritur per unum actum solutionis, n. 450. etiam si facta meretur censurarum, & referuntur decisio Rote, n. 451. nisi sit facta protestatio, & quod soluit metu censurarum, n. 452.

Ad hoc ut sit locus mandato de manutendo in possessione, necessarium est ante omnia constare de existentia literarum reservationis pensionis, postea de quasi possess. referuntur decisio Rote, n. 453. & concordantur duae de off. Rotalis, n. 454.

In petitorio, quando agitur de nullitate pensionis, debet fieri per pensionarium verificatio etiam si in possess. exigendi n. 455.

Gratia pensionis iustificari debet, quando non agitur contra eum qui pensionis consensit, sed successorem, & referuntur decisio Rote, n. 456.

Quando agitur de nullitate pensionis, pensionarius tenetur iustificare suam gratiam maxime ubi pensio fuit reservata, sub conditione aliqua, veluti, dummodo non excedat tantam partem, vel alia consimili, n. 457. & 458. & referuntur circa hoc decisio Rote, n. 459.

Literae pensionis, & reservationis fructuum, siue modum siue conditionem continent, iustificandae sunt, maxime, quando in eis intentio pensionary fundatur, n. 460. Pension-

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi, si pensio fuerit reservata dummodo nullo renouante pro Episcopo in possessione, non tenetur probare remanere, secus si Episcopus agat in petitorio, numero 461.

Onus iustificandi pensionem spectat ad pensionarium agentem, contra successorem in Beneficio non consentientem primum, n. 462.

Pensionarius, ubi agitur in petitorio tenetur iustificare conditionem, sub qua fuit pensio reservata, numero 463.

Cum pensio est reservata sub conditione, pensionarius tenetur eam iustificare, etiam si agatur contra eum, qui pensionis consensit, non solum in petitorio, sed etiam si agat executiue, si non est in quasi possess. exigendi, n. 464.

Stante clausula, sine retardacione arbitrio Rota, potest procedi retardata solutione, n. 465.

Quando gratia est condicionalis, vel modalis, licet agatur contra eum qui pensionis consensit, iustificanda est, quia consensus recipi eandem conditionem, n. 466.

Promissio, vel clausula de non petendo annullari pensionem, debet intelligi stante dicta conditione, siue de facto, & non de iure, n. 467. & respondetur decisio Rotalis, n. 468.

Translatarius tenetur iustificare reservationem pensionis non solum in petitorio, sed etiam si agat ad solutionem, nec possessio transferenti ei prodest, n. 469.

Quasi possessio exigendi pensionem non transferitur in translatarium, etiam si ius, & proprietates transferatur, quia est quid factum, n. 470.

Si translatarius non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem literarum Apostolicarum, n. 471. & referuntur decisio Rote, n. 472.

Probatio conditionis, quod remaneat centum pro Rectore quod tantam partem non excedat, vel debet esse concludens, & plena, n. 473. 474. & 475. & non solum probatio conditionis debet esse concludens, sed est ubi agitur de probando valore affirmatiue expresso in gratia pensionis, n. 476.

Narratus, super qua sum datur reservata pensionis, debet plene iustificari, n. 477.

Pensionarius existens in quasi possess. exigendi per 30. annorum spatium in petitorio non debet iustificare conditionem, & narrata in reservatione, quia ex lapsu tam longissimi temporis praesumuntur iustificata, n. 478.

Observantia viginti annorum praesumitur iusta, n. 479.

Solutio pensionis praesumitur continuata a tempore reservationis, siante executione de praesenti quod intelligitur quando constat de tit. & reservatione pensionis, & solum agitur de iustificacione illius, secus, quando non constat de titul. nam ille non praesumitur, neque ex decenniali, nec triennali poss. n. 480. 481. & 482.

In possessore probabile videtur praesumitur, ex possess. longo tempore, nempe decennio, n. 483.

Pensionarium debet verificare conditionem reservationis, intelligendum est in casu nullitatis pensionis, si conditio non est vera, secus in casu reductionis, n. 484.

Onus probandi pensionem esse reducendam incumbit titulari, n. 485. & respondetur decisio Rotalis, n. 486.

Declaratoria dari non potest, quoad fructus, in quibus

quis est condemnatus, si non sunt liquidati, n. 487. & 488.

Exceptio reductionis admittenda est ad impediendam executionem, etiam si non probatur incontinenti, sed requiritur aliorum emendationem, quia oritur ex ventris supplicationibus, n. 489. & 490.

Pensio reservata Motu proprio non est iustificanda, n. 491.

In pensibus impositis super Episcopatu Hispania non est necessaria iustificacio, quia reservantur Motu proprio, n. 492. & 493. Secus esset si non reservarentur Motu proprio, numero 494.

Verbi, ut accepimus, & verbi, sicut intelleximus, differenciam, & verbi, ut asseritur, n. 495. 496.

Quod narratur per verbum, ut dicitur, non est iustificandum, n. 497.

An si stetur dicta narracio facta Motu proprio in reservatione pensionis possit probari contrarium, n. 498.

Si pensio assignatur Motu proprio ex aliqua causa, quae non sit vera, Motus proprius facit gratiam valere, non obstante surreptione, n. 499. 500. & 501.

Clausula Motus proprio tollit surreptionem, numero 502.

Si in Motu proprio exprimitur falsa causa, vel qualitas de facto alieno, non potest probari contrarium, n. 503.

Pensio, si assignatur Motu proprio propter merita in genere valet gratia, licet causa falsa sit, n. 504. Facta gratia de Beneficio, cuius summam viginti, ut asseritur, non excedit, quando excessus est minimus imperanti debetur, sic explicata dec. Rote, n. 505.

Declaratur decisio Rote 77. de rescrip. in antiquis, n. 506.

In pensibus impositis super Episcopatu Hispania, quamvis pensionarius non teneatur verificare non excessum 3. parti, tamen si ex aduerso probatur magnus excessus, erunt surreptione, n. 507. V alior narratus in gratia, etiam Motu proprio facta, est probandus, quando ex aduerso probatur contrarium cum errore notabili quantitati, n. 508.

Expressio valoris Beneficij de quo sit gratia requiritur, secundum regulas modernas, n. 509.

Clausula Motu proprio, quod operetur, n. 510.

Pensionarius tenetur probare poss. vel bonum ius illius, qui primo consensit pensioni, nisi esset eius successor in iure illius, n. 511.

Pensio peti non potest ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessioem consentiens, n. 512.

Successor potest docere de non iure possessoris qui consensit pensioni, n. 513.

Resignarius non obstante consensu, acceptacione, & approbacione iuris reservationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, vel falsitatem causa, & referuntur decisio Rote, n. 514.

Semel imposita pensio non potest postea in iudicio executionis allegari resignantem nunquam habuisse ius, n. 515.

In commissioibus super nullitate, vel reductione pensionis a Papa reservata solet poni clausula, sine retardacione solutionis pensionis, ob reuerentiam literarum Apostolicarum & fraudes recusantium soluere etiam non aditu quasi possessus exigendi, n. 516. & 517.

Clausula supra dicta limitat, & suspendit iurisdictionem iudicis commissarii, ita, ut index non possit procedere.

re, nisi prius soluta pensione, n. 518. & 519. Clausula supra dicta operatur, ut non obstante dicta commissione militari executor datum in litteris seu in processu fulmineo possit procedere lite pendente ad executionem pensionis, quod procedat etiam si illa inhibitione vigore talis commissionis, numer. 520.

& 521.
Clausula supra dicta enervat vim inhibitionis, numer. 522.

Non obstante dicta clausula, pendente lite, & inhibitione non potest procedi ad executionem pensionis, maxime si in iudicio executio fuerit appositum de dicta pendente lite, n. 523. & 524.

Pendente causa nullitatis seu reformationis coram Ordinario absque commissione non impeditur executio litterarum pensionis, n. 525.

Clausula sine retardatione solutionis aliquando ponitur arbitrio Rote, n. 526.

Commissio habens clausulam, sine retardatione, arbitrio Rote intelligitur, prout de iure, n. 527.

In pensionibus referuatis per superiores, Papa non apponitur supra dicta clausula, n. 528.

Casus in quibus a clausula apponi solet, n. 529.

Practica Hispania in materia pensionum, n. 530.

Executor litterarum debet esse Canonice Ecclesie Cathedralis, vel positus in dignitate, n. 531.

In primis presentanda sunt coram exequutore littere organales, seu processus fulminatus, in quo ipsa littera sunt inserte, doctae pars opponat, n. 532. & 533.

Rescriptum Apostolicum fidem facit, saltem in Curia, numer. 534.

Presentatis litteris pensionarius petit dari mandatum contra possessorem Beneficii pro tot ducatis, numer. 535.

Quid iudex dat inserit litteris, mandando possessori, quatenus infra talem terminum soluat, numer. 536.

Mandatum intimatum, & in termino reproducto, & accusata contumacia possessi statim iudex absque alia verificatione date sententiam declaratoriam contra consentientem pensionis, quicquid dicitur ibidem, numer. 537. & 538.

Si agitur contra successorem aut referuatio est conditionalis, debet pensionarius coram exequutore probare se esse in quasi possessio, exigendi, alias tenetur literas in iudicio ad verificare conditionem, numer. 539. Non est necessaria alia citatio ad sententiam ex quo ille citatus generaliter ad totam causam, n. 540. & 541.

Nec tunc est necesse facere citationes per edictum, n. 542. Nec in stratis nisi illa essent assignata, n. 543. & 544.

Citati comparante, & allegante contra executionem aliquam rationem legitimam, ut solutionem, debet ei assignari terminus brevis arbitrio iudicis cum sui probanda in continenti, n. 545.

Item si allegare remissionem pensionis, aut redemptionem vel aliam exceptionem notariam, vel que possit in continenti probari, & non indigeret longiori indagine, n. 546.

Si allegaret nullitatem, surreptionem, vel aliam exceptionem requirentem altorem indaginem, debet referuati iudicio Ordinarii, n. 547.

Quando exceptio requirit altorem indaginem, relinquuntur arbitrio iudicis, n. 548.

Resolutiones Rote, numero, 549. 550. 551. & 552. ubi habetur, quod exceptio extinctionis pensionis, super qua non est iudicatum, non impedit solutionem, & manifestationem.

Idem adnotatur, quando post casum extinctionis pensionarius esset in quasi possessio, alius videtur admitti

tenda exceptio ex iniunctis, dummodo in continenti probatur, nam non requiritur altorem in indaginem, numer. 553. cum seqq.

Nullitates orientes ex ventre discentia dantur in petitorio stante quasi possessio, exigendi, n. 554.

Quando exceptio non requirit altorem indaginem sed altior indagatur oritur ex replicatione pensionaria, non est referuanda ad petitorium, numer. 555. 556. 557.

Exceptio, quod beneficium erat grauatum alia pensione, de qua non est facta mentio, regulariter non impedit executionem, nam requiritur altorem indaginem, n. 560. 565.

Non valet 2. pensio, non facta mentio de prima, numer. 571. etiam quod 1. sit conditionalis, numer. 562. resolutione Rote, numer. 563. & etiam quando prima est perpetua, numer. 564.

Exceptio contraria pensionem, seu illam impugnare ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secunda prima erat referuata, & quod erat valida, n. 565.

Si citatus dicit se non possidere Beneficium, super quo pensio est referuata aut qui consensit pensioni, non habuisse possessio, vel bonum ius illius pensionarius debet probare, n. 566.

Illo non comparent, seu id non negant, non est necessaria ista probatio, n. 567. cum seqq.

Parte non opponente, iudex non debet petere legitimationem personarum, n. 569.

A sententia in iudicio executionis pensionis non datur appellatio suspensiva, n. 570. & que clausula tunc ponatur in commissione appellacionis, numer. 571. & 572.

Clausula sine preiudicio legitime executionis operatur, quod commissio appellacionis non suspendat, nec impediatur, quin iudex, a quo procedat, ad ulteriorem executionem, licet non operetur, quin iudex, ad quem, non possit reuocare in iure gesta per illum, numer. 573. decis. Rote, n. 574.

Ut pensionarius possit declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis a termino solutionis, numer. 575.

Ut ad declarari in incursus poenarum, de quibus in litteris procedi possit, opus est litteras pensionis esse intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per se ipsam sed per procuratorem confensus, numer. 576. & 577.

Debet fieri intimatio litterarum per Notarium data copia, si petatur, numer. 578.

Quamuis littera non sint intimatae titulari etiam successori potest executor dare sententiam contra eum, qua emanat, quod infra certum terminum soluat, numer. 599. & idem ubi non esset lapsus mensis, numer. 583.

Etiam litteris intimatis non incurruntur poena excommunicationis, & privationis, de quibus ibi, nisi pensionario volente, & declarante, n. 581. & requiritur declaratoria excommunicationis, & quod pars ea videtur, n. 581.

Executor non potest ponere sequens super fructibus Beneficii pensione grauati, numer. 582. & 583. ubi ponitur resolutio Rote, post sententiam tamen possit poni, numer. 584.

Executor absolute committit vires suas sub executorio ex clausula, ceterum, n. 585.

Ad denuntiationem, publicationem, excommunicationem requiritur declaratoria illius, nec ex eo causa est iuris appellabilis, n. 586.

huic declaratoria seu excommunicationis non obstat decretum Concilii Tridentini, c. 3. & 387.

De processu, & modo procedendi in possessorio pro pensione remissum, n. 588.

443. Ad tertium, quomodo in causis pensionis sit procedendum, dicendum est imprimis, quod narrata in gratia pensionis debent verificari per pensionarium, maxime parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensionis consensit, licet contra successorem, etiam si ex cutie agit ad solutionem si non est in quasi possessione exigendi, Veltrius in prac. l. 3. c. vlt. n. 1. Hier. Gabr. in cons. 181. l. 2. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, l. 6. c. 2. n. 65. & 107. & 94. n. 44. Salust. Tiberius in practica, Auditores Camera, l. 3. c. 1. n. 10. & 15. Ant. August. in Epitome dec. manuscriptis, tit. de solutionibus, & clausula sine retardatione, Mohedan. dec. 25. de renouatione, alias 304. & dec. 9. de causis possessionis, Caesar de Graffis dec. 58. n. 4. Rota dec. 310. n. 30. p. 1. diuers. & dec. 412. in vna Salamantina pensionis, 23. Ian. 1574. eadem 1. p. dec. 211. n. 4. in alia Salamantina pensionis 9. Martij 1583. 2. par. diuers. & fuit resolutum in alia Salamantina pensionis 18. Aprilis 1572. coram D. Lanceloto, ut in dec. sequenti.

444. Quod primam partem d. duby domini distinguere non, si sequidem per parte D. Francisci fuit actum ad solutionem pensionis possessorio ad ipsi tendat, vel executione, quod tenetur verificare omnia narrata per opponente iuxta doctrinam Imole in c. super litteris, 19. de rescip. parte vero non opponente tenetur verificare ea solum, quarum falsitas vniat gratiam, vel quarum expressio facultas mouit Papam ad concedendum, & propter ea fuit conclusum, quod probatio dispensationis fuit necessaria, cum alias notorie constaret de ipsius inhabilitate ob eius confessionem, familiaris vero Cardinalis, quia saltem factus mouit Papam ad concedendum est necessaria, cum sit narratio facti proprii, cuius expressio diceretur dolosa, si non veris, et 2. excessum non fuisse necesse probare, si non adessent verba, ut asserit, Clericatus probatur, ex quo non est expressus in litteris, non fuit visa etiam necessaria, si vero fuit actum possessorio retinendo, vel recuperando, tunc non tenetur illa verificare, quia cum possessione sufficiens littera; 2. autem in hoc casu quasi possessio D. Franc. contra praedecessorem D. Alphonsi nocet ipsi D. Alphonsi nihil resolutum. Quo vero ad 5. par. duby placuit D. resoluto alias facta coram R. P. D. Cota 29. Ian. 1565. in causa Firmiana Salis, scilicet, quod censura tunc possit per p. iustificari ex nouiter deductis, quando altera pars & de nouo aliquid producat. An autem ioretur haec resolutio, nihil conclusum, prout nihil fuit resolutum circa 5. par. duby.

444. Circa quam dec. 78. vide d. 6. p. c. 2. n. 162.

445. Et in vna Firmiana pensionis, 6. Ian. 1582. coram D. Blancheto, fuit resolutum, Oportendum teneri solvere pensionem non verificata narratiua, quia Marcus est in possessione exigendi, qua donec ipse petat canonizationem suae gratiae, iustificatur & liberat eum ab onere probandi. Secundo, quod habet confessionem Odoardi, cum in eadem supplicatione vergetur in arator, & haec confessio facta in precibus sufficit contra ipsum, licet non contra successorem. I. cum pretium C. de liberali causa, n. releuat Marcan ab onere probandi, quod cum procedat quando in alia supplicatione expressio est valere, multo magis cum in eadem, &c. Et in vna Anconitana pensionis 15. Iunij 1587. coram D. Plato, fuit resolutum, Pensionarium existentem in quasi possessione exigendi non teneri in possessorio ostendere litteras referuati, nec verificare Clericatum, & alias qualitates suas, &c.

Et in vna Forolugien. pensionis, coram D. Pen. na fuit resolutum, Non obstat ex ceptionem nullitatis pensionis in possessorio, nec esse necessarium verificare conditionem positam in referuatioue, licet, si confes non esse adimpletam solutio pensionis non confirmat in possessio respectu successoris, alias sic.

Fuit etiam resolutum in vna Cesaraugustana pensionis 20. Decem. 1591. coram D. Pamphilio, vt in seq. dec. Fuit resolutum sententiam declaratoriam ingrossus censurarum ad fauorem lo. Marci extra Rotam latam, tanquam notorie iniustam esse reuocandam, ex eo, quod littera referuatiouis coram Auditore Camera, quatenus in eis lo. Marcus asserit se decretorum Doctorem, & ad eius vitam obtinere in commendam Archiepiscopatum Ecclesie Cesaraugustanae, non fuerunt iustificati, prout iustificari debeuerunt, cum ageretur contra successorem in Beneficio, qui non consensit referuatiouem pensionis, ad nota per lo. And. in c. de iuris contestatione in 6. Abb. in c. fin. col. 1. de prafump. Fellic. constitutus de rescip. Paris. consil. 49. n. 30. l. 4. & habet locum etiam quando procedit executio, quia semper in qualibet gratia subintelligitur clausula, si prius veritate nitantur, c. 2. de rescip. & tradit Moheda, dec. 304. referuati stante possessione Patris, quod non procedatur ad sententiam declaratoriam, cum gratia non esset iustificata, Imola in c. super litteris col. 2. de rescip. & fuit decisum coram Illustrissimo D. Cardinali Lanceloto de anno 1572. in vna Salamantina pensionis, & alias saepius.

Fuit etiam resolutum in illa 7 Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. supra deducta nu. 424. & in aliis decisis, de quibus infra.

Et quasi possessio exigendi pensionem acquiritur per vnicum actum solutionis, Salust. Tiberius dec. 3. ad fin. additione, quicquid alias velit Flores 9. 2. n. 25. Etiam T. fit facta metu censurarum, Rota in causa Lucana pensionis, 4. Iunij 174. coram D. Lanceloto, quae habetur 1. p. diuers. dec. 196. & in vna Recanaten. tranfactionis de anno 1595. coram D. Gypfio, & in vna Cordub. n. decimarum, 25. Octobris eiusdem anni, coram D. Seraphino, quicquid tenent Gul. Benedicti in rep. cap. Romanus de testa, verbi si absq. lib. 2. de fideic. substitutione n. 38. nec negat Gigas 9. 36. nam non agit de possessione, nisi fit facta cum proteflatione, quod soluit metu censurarum, na solutio facta cu ista proteflatione non constituit pensionarium in quasi possessione exigendi, Achilles, dec. 423. seu 11. de pensio. Caputaqugen. dec. 330. p. 4. Rota in d. Lucana, & Recanaten. & Corduben. & in causa Paten. Pensionis 5. Decem. 1594. coram D. Pamphilij, in qua fuit resolutum: Quod, verbi sic locus mandato de manu: endo in pensione est necessarium citare ante omnia de existentia litterarum referuatiouem pensionis postea de quasi possessione, Achilles dec. 4. de rescip. & d. dec. Lucana, in principio. Quae quasi possessio exigendi pensionem super fructibus Episcopatus non acquiritur per solutiones factas ex fructibus illius per Curiam Regiam fidei Episcopali vacante, cui non fiant per habentie titulum &c. Nec ex commissione de solido data persipuum Episcopum, quia aliud est soluere, aliud mandare, soluere maxime cum sit cum proteflatione, quod per illam nullum est facta praedictum, quia facit metu censurarum, &c. Nec Probatur quasi possessio, ex confessione antecessoris, ut alias fuit resolutum, nec ex solutionibus factis per illum, de eius mandato non constat: Rota enim non sequitur decisionem Rota secundam de causa